

ส า ร ะ ส ำ กั ญ

พระธรรมเทศนา

พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

สาระสำคัญพระธรรมเทศนา
พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

(ก)

คำนำ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นยอดบรมครู เป็นเอกบุรุษแห่งโลก เป็นผู้ทรงแสดง
สัจธรรมอันประเสริฐ เป็นที่พึ่งแห่งมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย พระธรรมคำสอนของพระพุทธ
องค์เป็นลี้ลະเอียดอันลึกลับยิ่ง ผู้ดำเนินตามปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ย่อมจะรู้เห็นอย่างถ่องแท้
แจ่มชัดเดียวกับพระภิกษุหนุ่มผู้อุทิศชีวิตตน จนค้นพบสัจธรรมอันประเสริฐนี้ในคืนวันเพ็ญ
เดือน ๑๐ พุทธศักราช ๒๕๖๐ จนต่อมามหาชนรู้จักท่านในนาม พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)
หลวงพ่อดาวพิกุลน้ำภาชีเจริญ

ตลอดชีวิตพระเดชพระคุณหลวงพ่อดาวพิกุลน้ำ ได้ศึกษา ปฏิบัติ พร้อมๆ กับการ
แนะนำสั่งสอนผู้อื่นควบคู่กันไปด้วย ทำให้คำสอนของท่านมีจำนวนมาก แต่เป็นที่น่าเสียดาย
อย่างยิ่งว่าคำสอนนั้นได้สูญหายไปจำนวนไม่น้อย ในเล่มนี้รวบรวมไว้เพียง ๖๙ กัณฑ์ โดย
ย่อความทุกกัณฑ์ให้สั้นลง เพื่อให้ผู้สนใจจะได้ศึกษาเนื้อหาคำสอนของท่านได้สะดวก รวบรวม
และรวดเร็วขึ้น

เป็นการยากมากที่จะย่อธรรมะบทยาวๆ ให้ได้ใจความสั้นแต่ครบถ้วนบริบูรณ์ และ
ไม่ผิดเพี้ยน โดยเฉพาะเมื่อเป็นธรรมะภาคปฏิบัติอันวิจิตรของหลวงพ่อดาวพิกุลน้ำ ซึ่งเป็น
ธรรมะที่ละเอียด ลึกซึ้ง รู้ได้ยาก เห็นได้ยาก ได้มาด้วยการสละชีวิตของท่านจน “เห็นแจ้ง”
ทั้งหมด ผู้ใดปฏิบัติจริงย่อมเข้าถึงธรรมะนั้นได้จริงเช่นกัน

หากผู้อ่านมีพื้นฐานความรู้ธรรมะ และมีพื้นฐานการนั่งสมาธิเพื่อให้เข้าถึง
ธรรมกายมาก่อน ก็จะทำให้เข้าใจเนื้อหาความได้ง่ายขึ้น เมื่อท่านอ่านหนังสือเล่มนี้จบแล้ว
คณะผู้จัดทำมีความปรารถนาอย่างยิ่งที่จะให้ทุกท่านได้อ่านฉบับเต็มทุกกัณฑ์ของหลวงพ่อดาว
พิกุลน้ำ เพื่อจะได้ทราบลีลาการเทศน์ และมีความซาบซึ้งในวิชาธรรมกายยิ่งๆ ขึ้นไป

อย่างไรก็ตาม หนังสือเล่มนี้จะสัมผัสถึงผลก็ต่อเมื่อผู้อ่านลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง
เพื่อพิสูจน์สัจธรรมที่หลวงพ่อดาวพิกุลน้ำได้กล่าวไว้ และการรู้เห็นนี้จะเป็นพยาน ให้กับ
พระพุทธศาสนาว่าธรรมะของพระพุทธเจ้า เป็น “ของจริง” “ของแท้” ตามที่พระเดช
พระคุณหลวงพ่อดาวพิกุลน้ำได้ยืนยันไว้ดีแล้วทุกประการ

หนังสือเล่มนี้ใช้หลักการย่อดังนี้

๑. ย่อสาระหลักทั้งกัณฑ์

๒. ชื่อเรื่องภายในวงเล็บ เป็นชื่อเรื่องที่ ดั้งเดิม เพื่อช่วยต่อความเข้าใจ โดย
สรุปจากเนื้อหาที่หลวงพ่อดาวพิกุลน้ำเทศน์เป็นหลัก

๓. คำเทศนาของหลวงพ่อดาวพิกุลน้ำในแต่ละกัณฑ์ จะเริ่มต้นด้วย นโม ๓ จบ
ตามด้วยภาษาบาลี ในที่นี้จะย่อเหลือ นโม.....ตามด้วยบาลีอีก ๑ บรรทัด

(ข)

๔. ข้อความในเครื่องหมายคำพูด เป็นข้อความของพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อดาวปลาน้ำภาษีเจริญ)

๕. ภายในกัณฑ์ ยกตัวอย่างภาษาบาลีในระหว่างกัณฑ์เพียงเล็กน้อย ซึ่งอาจไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ แต่ในที่นี้ยกขึ้นมาเพียงเพื่อประโยชน์ในการอ้างอิง คั่นคว่ำ

๖. บางกัณฑ์จะข้ามชื่อดวง ชื่อกาย เช่น บอกเพียงว่า ๖ ดวง ชื่อกายเริ่มต้น และกายสิ้นสุดเท่านั้น

๗. บางกัณฑ์ไม่มีวัน เดือน ปี ที่เทศน์ เพราะต้นฉบับเดิมไม่ได้ระบุไว้

ด้วยบุญบารมีที่คณะผู้จัดทำได้ตั้งใจทำหนังสือเล่มนี้ ขอบุชาธรรมแด่พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี หลวงพ่อดาวปลาน้ำ ภาษีเจริญ ผู้ค้นพบวิชาธรรมกาย ณ คีนวันเพ็ญ เดือน ๑๐ และพระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อดมชโย) เจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย ผู้สืบสานมโนปณิธานของหลวงพ่อดาวปลาน้ำ ในการขยาย วิชาธรรมกายไปทั่วโลก และด้วยบุญบารมีที่ท่านผู้อ่านได้ตั้งใจศึกษาและปฏิบัติตามธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อดาวปลาน้ำภาษีเจริญได้นำมาแสดงไว้ดีแล้วนี้ ขอให้ทุกท่านได้รู้แจ้ง เห็นจริง ตามธรรมะนั้นทุกประการเทอญ

คณะผู้จัดทำ

๒๒ เมษายน ๒๕๕๑

(ค)

ประวัติย่อ
พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)
ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย

นามและฉายา : พระมงคลเทพมุนี หรือ หลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
(สด จนฺทสโร)
นามเดิม : สด มีแก้วน้อย
วันเดือนปีเกิด : วันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๒๗
ตรงกับวันศุกร์ แรม ๖ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีวอก
ถิ่นกำเนิด : อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
อุปสมบท : เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๔๙ ณ วัดสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

ประกาศคุณูปการ

ท่านมีนิสัยทำจริงมาตั้งแต่เล็กๆ สามารถเรียนหนังสือได้จนถึงชั้นบทเรียน สุดท้ายในสมัยนั้น คือการอ่านหนังสือมาลัยที่เขียนเป็นอักษรขอมได้อย่างคล่องแคล่ว

เมื่อจบการศึกษาได้ช่วยบิดามารดาค้าขาย โดยซื้อข้าวบรรทุกเรือต่อล่อง มาขายให้แก่โรงสี ครั้นอายุ ๑๙ ปี ได้อธิษฐานว่า

“ขอเราอย่าได้ตายเสียก่อน เมื่อบวชแล้วจะไม่ลาสิกขา ขอบวชไปจนตลอดชีวิต”

ท่านอุปสมบท เมื่ออายุย่าง ๒๒ ปี และด้วยความเป็นคนทำอะไรจริง ขยัน และอดทน ท่านได้ศึกษาธรรมะทั้งด้านปริยัติและปฏิบัติควบคู่กันไป

จนมีอายุย่างพรรษาที่ ๑๒ ในวันเพ็ญเดือน ๑๐ ปีพ.ศ. ๒๔๖๐ ได้ตั้งสัจจาธิษฐานอย่างแน่วแน่ว่า

“ถ้าเรานั่งลงไปครั้งนี้ไม่เห็นธรรมที่พระพุทธเจ้าต้องการ
เป็นอันไม่ลุกจากที่นั่งจนหมดชีวิต”

ในที่สุดท่านก็เข้าถึงพระธรรมกาย ตรัสรู้ธรรมของพระพุทธเจ้าและเผยแผ่พระสัจธรรมนี้จนเป็นที่กว้างขวางทั้งในและต่างประเทศ

คติธรรม พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

ชุตปฺลัดธาวา ให้ชุตสว่ชุตว่ไป
ชุตตื้นตื้นน้ำ บ่ มี ชุตถึงที่น้ำจืดโหด

ด้วยควมหมั่นมั่นไฉ่ไม่ประมาท
รักษาอาตมย์มไฉ่ไฉ่เป็นศรี
ผู้ฉลาดอาจตั้งหลัก พานักดี
อันห้วงน้ำ ไม่มีมารังควาน

รักษาร่วงพลสร้างร้าย	ระคตณ
ยอดเยียบพชรรมกายผล	ผ่องแผ้ว
เลอเลิศล่องกุศล	โตขึ้น
เชิดทวนถือเอาแก้ว	ก่อ่งหล้า เรืองสกด

ประกอบเหตุ ลั้งเกตผล ทนเอาเถิด ประเสริฐนัก
ไม่หยุดไม่ถึงพระ ตัวยุตินี้แหละเป็นตัลสำเร็จ
ผลไม้ตกนกขุม น้ำเย็นปลาขอบอคำย

พวยเถิดนะพ่อพวย ตลาตฉะฉาย สบายบ่ฉะเน่า
ไซ้ไม้แก้ว กุญแจไม้ไซ ฉะไปได้อย่างไรฉะเล่า

ประกอบเหตุ ลั้งเกตผล สมนใจเถิด ประเสริฐนัก
ประกอบในเหตุ ลั้งเกตในผล สมนใจเถิด ประเสริฐนัก
ประกอบที่ในเหตุ ลั้งเกตในผล สมนใจหนักเข้าเถิด ประเสริฐดียิ่งนัก

เกิดมาว่าฉะมหาแก้ว พบแล้วไม่กำ ฉะเกิดมาทำฉะไร
อ้ายที่อยากมันก็หลอก อ้ายที่หยอกมันก็หลอง ทำให้ฉิดเป็นห่วงเป็นใย
เลิกละยากลาหยอก รับออกฉากกาม เติ่นตามขันธสามเรื่อยไป
เสรีอุกฉิบหาย ไม่ตกกันดาร เรียกว่านิพพานก็ได้

สารบัญ

๑. หลักการเจริญภาวนา สมถวิปัสสนากรรมฐาน -----	๑
๒. พระพุทธรูป พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ -----	๖
๓. รตนัตถยคณนปณามคาถา (ความนอบน้อมพระรัตนตรัย) -----	๑๘
๔. อาทิตตปริยายสูตร (ธรรมะว่าด้วยของร้อน) -----	๒๑
๕. สิ่งที่เป็นเกาะเป็นที่พึ่งของตน -----	๒๔
๖. สังคหัตถ์ ๑ -----	๒๗
๗. มงคลกถาว่าด้วยการอยู่ในประเทศอันสมควร ความเป็นผู้มีบุญอันทำแล้วในกาลก่อน การตั้งตนไว้ชอบ -----	๓๑
๘. พระปรมาตม์ : อกุศลจิต (อกุศลจิต ๑๒ ดวง) -----	๓๔
๙. เบญจขันธ์ -----	๓๗
๑๐. ภาวสุตตคาถา ๑ (ขันธ์ ๕ เป็นภาระอันหนัก ๑) -----	๓๙
๑๑. การวาทิกา (เคารพพระสังฆธรรม) -----	๔๒
๑๒. ธรรมรักษาผู้ประพฤดิธรรม -----	๔๔
๑๓. ธรรมนิยามสูตร (ธาตุธรรม) -----	๔๗
๑๔. เขมาเขมสรณคณ (ที่พึ่งอันเกษม) -----	๕๐
๑๕. ติลักขณาทิกาถา ๑ (หนทางหมดจดพิเศษ) -----	๕๓
๑๖. ปัจฉิมวาจา (ความไม่ประมาท ๑) -----	๕๖
๑๗. ศิลเบื้องต่ำและศิลปะเบื้องสูง -----	๕๙
๑๘. สมภา (สมภาเบื้องต่ำ และสมภาเบื้องสูง) -----	๖๓
๑๙. โอวาทปาฏิโมกข์ ๑ (ปัญญาเบื้องต่ำ และปัญญาเบื้องสูง) -----	๖๖
๒๐. ศิลทั้ง ๓ ประการ (อิทธิศิลป์ อธิจิต อธิปัญญา) -----	๗๐
๒๑. อริยธรรมาถา (ทรัพย์ของพระอริยเจ้า) -----	๗๓
๒๒. อุทานคาถา (ธรรมที่ทำให้สิ้นสงสัย ๑) -----	๗๖
๒๓. ปัพพโตปมคาถา (มรณภัย) -----	๗๙
๒๔. ติลักขณาทิกาถา ๒ (วิปัสสนาภูมิ) -----	๘๒
๒๕. เกณียานุโมทนาคาถา (พระสงฆ์เป็นประมุขแห่งบุญ) -----	๘๖
๒๖. มงคลสูตรว่าด้วยการเว้นขาดจากบาป การสำรวมจากการดื่มน้ำเมา ความไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย -----	๙๐
๒๗. มงคลสูตรว่าด้วยจิตของผู้ที่โลกธรรมกระทบแล้วไม่หวั่นไหว เป็นจิตไม่ยินร้าย เป็นจิตไม่ยินดี เป็นจิตเกษม -----	๙๓
๒๘. รัตนสูตร (ว่าด้วยพุทธรัตนะ) -----	๙๖
๒๙. ภัตตานุโมทนาถา ๑ (ทานที่ให้ผลมาก) -----	๑๐๐
๓๐. ภัตตานุโมทนาถา ๒ (ทะเลบุญ) -----	๑๐๔
๓๑. รัตนสูตร : สังฆรัตนะ -----	๑๐๙
๓๒. รัตนสูตร : ธรรมรัตนะ -----	๑๑๑

๓๓. รัตนะ (ของที่ได้โดยยาก ๑) -----	๑๑๔
๓๔. กรณียเมตตสูตร ๑ (คุณธรรม ๑๔ ประการ) -----	๑๑๘
๓๕. กรณียเมตตสูตร ๒ (แผ่เมตตา) -----	๑๒๑
๓๖. ชันธปริตร (การรักษาชั้น โดยแผ่เมตตา) -----	๑๒๔
๓๗. รัชคสูตร (การแผ่ชนะ) -----	๑๒๗
๓๘. โพชฌงคปริตร (โพชฌงค์ ๗ ประการ) -----	๑๒๙
๓๙. ปกิณกะ ๑ (การเคารพพระรัตนตรัย) -----	๑๓๒
๔๐. สังฆกิริยาคาถา (ที่พึงอันประเสริฐ) -----	๑๓๔
๔๑. สังวรคาถา (ความสำรวมระวัง) -----	๑๓๗
๔๒. ติลักขณาทิคาถา ๒ (ความไม่เที่ยงเป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัว) -----	๑๔๑
๔๓. ติลักขณาทิคาถา ๓ (ธรรมชาวธรรมดำ) -----	๑๔๔
๔๔. สุขที่สัตว์ปรารถนาจะพึงได้ (สุขน้อยสุขมาก) -----	๑๔๗
๔๕. สติปัฏฐานสูตร -----	๑๕๐
๔๖. มหาสติปัฏฐานสูตร -----	๑๕๓
๔๗. โอวาทปาฏิโมกข์ ๒ (อุดมการณ์) -----	๑๕๖
๔๘. พุทธโอวาท (ธรรม ๕ ก่อเกิดสุข) -----	๑๕๙
๔๙. ธรรมทั้งหลายเกิดแต่เหตุ -----	๑๖๒
๕๐. การแสดงศีล (กิเลสอาสวะ) -----	๑๖๕
๕๑. ปกิณกะ ๒ (ความต่างของสัตว์และอสัตว์) -----	๑๖๙
๕๒. ของที่ได้โดยยาก (ของที่ได้โดยยาก ๒) -----	๑๗๒
๕๓. ภัตตานุโมทนาคาถา (อานิสงส์การถวายสังฆทาน) -----	๑๗๖
๕๔. ความไม่ประมาท (ความไม่ประมาท ๒) -----	๑๘๒
๕๕. อริยทรัพย์ (เหตุแห่งความไม่จน) -----	๑๘๔
๕๖. พุทธอุทานคาถา (ธรรมที่ทำให้สิ้นสงสัย ๒) -----	๑๘๗
๕๗. การยอย่นสกลพุทธศาสนา (ธรรม ๔ ก่อเกิดสุข) -----	๑๙๐
๕๘. สังคหวัตถุ ๒ -----	๑๙๓
๕๙. ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร -----	๑๙๖
๖๐. อนุโมทนาคาถา (ความเคารพ) -----	๑๙๙
๖๑. ภัตตานุโมทนาคาถา ๓ (การให้พร) -----	๒๐๑
๖๒. อริยธรรมา ๒ (ทรัพย์อันประเสริฐของพระอริยเจ้า) -----	๒๐๔
๖๓. ภารสูตรคาถา ๒ (ชั้น ๕ เป็นภาระอันหนัก ๒) -----	๒๐๗
๖๔. โพธิปักขิยธรรมคาถา : อริยอัฐมัยคัมภีร์ (มรรคมีองค์ ๘) -----	๒๑๐
๖๕. โอวาท พระภาวนาโกศลเถร (สด จันทสโร) -----	๒๑๓
๖๖. หิริโอตตปปะ (ภาค ๑) -----	๒๑๕
๖๗. หิริโอตตปปะ (ภาค ๒) -----	๒๑๙
๖๘. ทานานุโมทนาคาถา (ฉากหลัง) -----	๒๒๒
๖๙. โอวาทปาฏิโมกขาธิปาฐะ (อุดมการณ์ หลักการ วิธีการ) -----	๒๒๖

สารบัญหมวดหมู่กัณฑ์

๑. หมวดพระรัตนตรัย

กัณฑ์ ๒	พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ -----	๖
กัณฑ์ ๓	รัตนัตถยคณปณามคาถา (ความนอบน้อมพระรัตนตรัย) -----	๑๘
กัณฑ์ ๒๘	รัตนสูตร (ว่าด้วยพุทธรัตนะ) -----	๙๖
กัณฑ์ ๓๑	รัตนสูตร : สังฆรัตนะ -----	๑๐๙
กัณฑ์ ๓๒	รัตนสูตร : ธรรมรัตนะ -----	๑๑๑

๒. หมวดความสุข

กัณฑ์ ๔๔	สุขที่สัตว์ปรารถนาจะพึงได้ (สละสุขน้อยสู่สุขมาก) -----	๑๔๗
กัณฑ์ ๔๘	พุทธโอวาท (ธรรม ๕ ก่อเกิดสุข) -----	๑๕๙
กัณฑ์ ๕๗	การย้อยนสกลพุทธศาสนา (ธรรม ๔ ก่อเกิดสุข) -----	๑๙๐

๓. หมวดที่พึ่ง

กัณฑ์ ๕	สิ่งที่เป็นเกาะเป็นที่พึ่งของตน -----	๒๔
กัณฑ์ ๑๔	เขมาเขมสรณคณ (ที่พึ่งอันเกษม) -----	๕๐
กัณฑ์ ๔๐	สังจกิริยาคาถา (ที่พึ่งอันประเสริฐ) -----	๑๓๔

๔. หมวดทาน

กัณฑ์ ๒๕	เกณยานุโมทนาคาถา (พระสงฆ์เป็นประมุขแห่งบุญ) -----	๘๖
กัณฑ์ ๒๙	ภัตตานุโมทนาภา ๑ (ทานที่ให้ผลมาก) -----	๑๐๐
กัณฑ์ ๓๐	ภัตตานุโมทนาภา ๒ (ทะเลบุญ) -----	๑๐๔
กัณฑ์ ๕๓	ภัตตานุโมทนาภา ๓ (อานิสงส์การถวายสังฆทาน) -----	๑๓๖
กัณฑ์ ๖๑	ภัตตานุโมทนาภา ๔ (การให้พร) -----	๒๐๑
กัณฑ์ ๖๘	ทานานุโมทนาภา (ฉากหลัง) -----	๒๒๒

๕. หมวดศีล สมาธิ ปัญญา

กัณฑ์ ๑๓	ศีลเบื้องต่ำและศีลเบื้องสูง -----	๕๙
กัณฑ์ ๑๘	สมาธิ (สมาธิเบื้องต่ำและสมาธิเบื้องสูง) -----	๖๓
กัณฑ์ ๑๙	โอวาทปาฏิโมกข์ ๑ (ปัญญาเบื้องต่ำและปัญญาเบื้องสูง) -----	๖๖
กัณฑ์ ๒๐	ศีลทั้ง ๓ ประการ (อริศีล อริจิต อริปัญญา) -----	๗๐
กัณฑ์ ๕๐	การแสดงศีล (กิเลสอาสวะ) -----	๑๖๕

๖. หมวดสังคหวัตถุ

กัณฑ์ ๖	สังคหวัตถุ ๑ -----	๒๗
กัณฑ์ ๕๘	สังคหวัตถุ ๒ -----	๑๙๓

๗. หมวดติลัทธิขณาทิคาถา

กัณฑ์ ๑๕	ติลัทธิขณาทิคาถา ๑ (หนทางหมดจดวิเศษ) -----	๕๓
กัณฑ์ ๒๔	ติลัทธิขณาทิคาถา ๒ (วิปัสสนาภูมิ) -----	๘๒

กัณฑ์ ๔๒	ติลักขณาทิคาลา ๓ (ความไม่เที่ยงเป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัว) -----	๑๔๑
กัณฑ์ ๔๓	ติลักขณาทิคาลา ๔ (ธรรมชาวธรรมดำ) -----	๑๔๔
๘. หมวดอริยทรัพย์		
กัณฑ์ ๒๑	อริยธรรมา ๑ (ทรัพย์ของพระอริยเจ้า) -----	๓๗
กัณฑ์ ๕๕	อริยทรัพย์ (เหตุแห่งความไม่จน) -----	๑๔๔
กัณฑ์ ๖๒	อริยธรรมา ๒ (ทรัพย์อันประเสริฐของพระอริยเจ้า) -----	๒๐๔
๙. หมวดมงคลกถา		
กัณฑ์ ๓	การอยู่ในประเทศอันสมควร -----	๓๑
	ความเป็นผู้มีบุญอันทำแล้วในกาลก่อน การตั้งตนไว้ชอบ -----	
กัณฑ์ ๒๖	การเว้นขาดจากบาป -----	๙๐
	การสำรวมจากการดื่มน้ำเมา -----	
	ความไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย -----	
กัณฑ์ ๒๓	จิตของผู้ที่โลกธรรมกระทบแล้ว ไม่หวั่นไหว -----	๙๓
	เป็นจิตไม่ยินร้าย เป็นจิตไม่ยินดี เป็นจิตเกษม -----	
๑๐. หมวดความเคารพ		
กัณฑ์ ๑๑	คาราวาธิกถา (เคารพพระลัทธิธรรม) -----	๔๒
กัณฑ์ ๓๙	ปถิกกะ ๑ (การเคารพพระรัตนตรัย) -----	๑๓๒
กัณฑ์ ๖๐	อนุโมทนาคาถา (ความเคารพ) -----	๑๙๙
๑๑. หมวดของที่ได้โดยยาก		
กัณฑ์ ๓๓	รัตนะ (ของที่ได้โดยยาก ๑) -----	๑๑๔
กัณฑ์ ๕๒	ของที่ได้โดยยาก (ของที่ได้โดยยาก ๒) -----	๑๓๒
๑๒. หมวดชั้น ๕		
กัณฑ์ ๙	เบญจชั้น -----	๓๗
กัณฑ์ ๑๐	การสวดคาถา ๑ (ชั้น ๕ เป็นภาระอันหนัก ๑) -----	๓๙
กัณฑ์ ๖๓	การสวดคาถา ๒ (ชั้น ๕ เป็นภาระอันหนัก ๒) -----	๒๐๗
๑๓. หมวดประพฤติธรรม		
กัณฑ์ ๑๒	ธรรมรักษาผู้ประพฤติธรรม -----	๔๔
กัณฑ์ ๕๑	ปถิกกะ (ความต่างของสัตว์บุรุษ และอสัตบุรุษ) -----	๑๖๙
กัณฑ์ ๖๕	โอวาท พระภิกษุโกศลเถร (สด จันทสโร) -----	๒๑๓
๑๔. หมวดหิริโอตตปปะ		
กัณฑ์ ๖๖	หิริโอตตปปะ ๑ (ภาค ๑) -----	๒๑๕
กัณฑ์ ๖๗	หิริโอตตปปะ ๒ (ภาค ๒) -----	๒๑๙
๑๕. หมวดโอวาทปาฏิโมกข์		
กัณฑ์ ๔๗	โอวาทปาฏิโมกข์ ๒ (อุดมการณ์) -----	๑๕๖
กัณฑ์ ๖๙	โอวาทปาฏิโมกข์ปาฐะ (อุดมการณ์ หลักการ วิธีการ) -----	๒๒๖

๑๖. หมวดเมตตา

กัณฑ์ ๓๔	กรณียเมตตสูตร ๑ (คุณธรรม ๑๔ ประการ)-----	๑๑๘
กัณฑ์ ๓๕	กรณียเมตตสูตร ๒ (แผ่เมตตา) -----	๑๒๑
กัณฑ์ ๓๖	ชั้นปริตร (การรักษาชั้นธโดยแผ่เมตตา) -----	๑๒๔

๑๗. หมวดพุทธานุทธาน

กัณฑ์ ๒๒	อุทานคาถา (ธรรมที่ทำให้สิ้นสงสัย ๑)-----	๓๖
กัณฑ์ ๕๖	พุทธานุทธานคาถา (ธรรมที่ทำให้สิ้นสงสัย ๒) -----	๑๘๓

๑๘. หมวดสติปัฏฐานสูตร

กัณฑ์ ๔๕	สติปัฏฐานสูตร -----	๑๕๐
กัณฑ์ ๔๖	มหาสติปัฏฐานสูตร -----	๑๕๓

๑๙. หมวดความไม่ประมาท

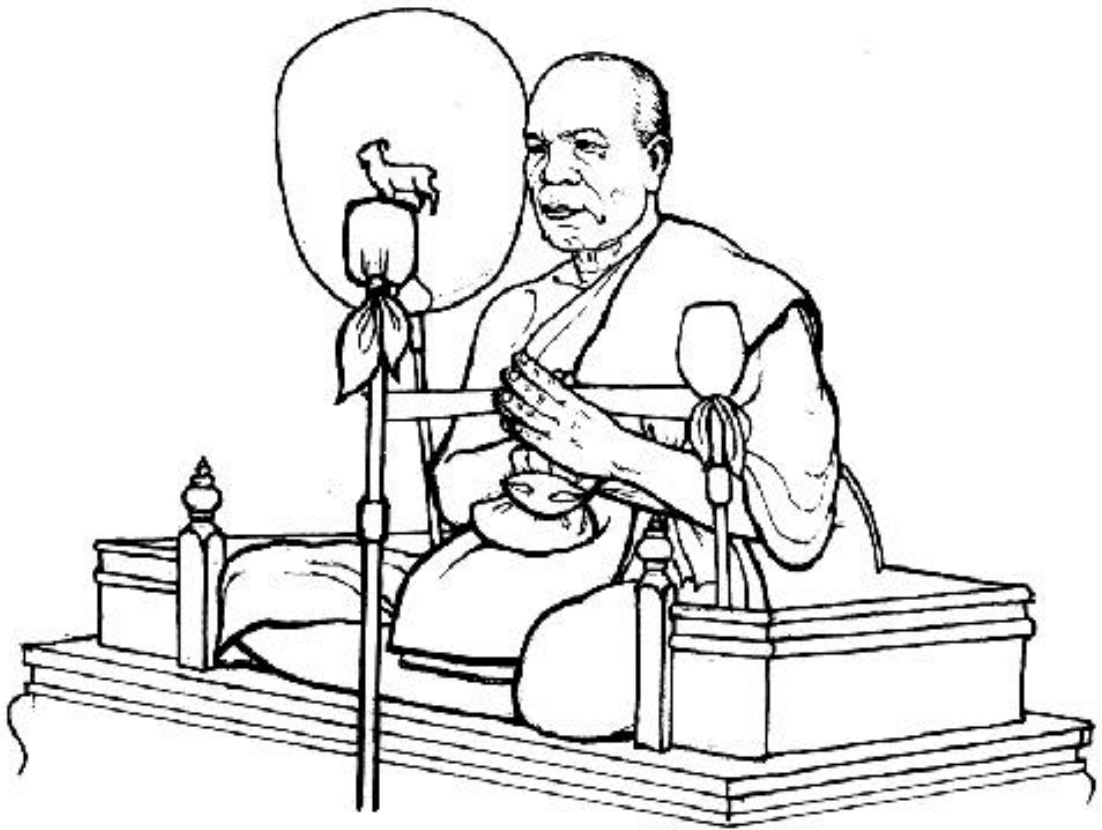
กัณฑ์ ๑๖	ปัจฉิมวาท (ความไม่ประมาท ๑)-----	๕๖
กัณฑ์ ๕๔	พระพุทธภาษิต ความไม่ประมาท (ความไม่ประมาท ๒) -----	๑๘๒

๒๐. หมวดพระสูตรอื่นๆ

กัณฑ์ ๔	อาทิตตปริยายสูตร (ธรรมะว่าด้วยของร้อน) -----	๒๑
กัณฑ์ ๑๓	ธรรมนิยามสูตร (ธาตุธรรม) -----	๔๓
กัณฑ์ ๓๓	ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร (การแผ่ชนะ) -----	๑๒๓
กัณฑ์ ๕๙	ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร -----	๑๙๖

๒๑. หมวดเบ็ดเตล็ด

กัณฑ์ ๑	หลักการเจริญภาวนา สมถวิปัสสนากรรมฐาน -----	๑
กัณฑ์ ๘	พระปรมาตม อภิสลจิต (อภิสลจิต ๑๒ ดวง)-----	๓๔
กัณฑ์ ๒๓	ปัพพโตปมคาถา (มรณภัย) -----	๓๙
กัณฑ์ ๓๔	โพชฌงค์ปริตร (โพชฌงค์ ๓ ประการ)-----	๑๒๙
กัณฑ์ ๔๑	สังวรคาถา (ความสำรวมระวัง) -----	๑๓๓
กัณฑ์ ๔๙	ธรรมทั้งหลายเกิดแต่เหตุ-----	๑๖๒
กัณฑ์ ๖๔	โพธิปักขิยธรรมกถา : อริยอัฏฐังคิกมรรค (มรรคมงคล ๘) -----	๒๑๐

พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)
ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย

๑ หลักการเจริญภาวนา สมกวิปัสสนากรรมฐาน

พระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ ทั้งอดีต ปัจจุบัน อนาคต ล้วนทรงสอนให้สัตว์โลก

- ละชั่ว ด้วยกาย วาจา ใจ
- ทำความดี ด้วยกาย วาจา ใจ
- ทำใจให้ผ่องใส

การที่จะทำให้ใจของตนให้ดีขึ้นได้มีหลักคือ **สมกวิปัสสนา** อันเป็นวิชาสำคัญในพระพุทธศาสนา ตามพระบาลีว่า

เทว เม ภิกขเว วิชชาภาคิยา ฯ “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย วิชชามี ๒ อย่าง คือ

สมถะ คือ ความสงบระงับ **วิปัสสนา** คือ ความเห็นแจ้ง

สมถะ เป็นขั้นแล้ว ต้องการให้จิตเป็นขั้น

จิตเป็นขั้น ต้องการให้ความกำหนดย่นดีหมดไป

วิปัสสนา เป็นขั้นแล้วต้องการทำให้ปัญญาเป็นขั้น

ปัญญาเป็นขั้น ต้องการให้ความไม่รู้จักจริงอันใดที่

อยู่กับจิตใจหมดไป”

สมถะ เป็นวิชาต้น แปลว่า **สงบระงับใจ**

วิปัสสนา เป็นขั้นสูง แปลว่า **เห็นแจ้ง**

“สมถะ - วิปัสสนา ๒ อย่างนี้ เป็นธรรมอันสุขุม ลุ่มลึกในทางพระพุทธศาสนา ผู้พูดได้ศึกษามาตั้งแต่บวช พอบวชออกจากโบสถ์แล้วได้วันหนึ่ง รุ่งขึ้นอีกวันหนึ่งก็เรียนทีเดียว ไม่ได้หยุดเลย บัดนี้ทั้งเรียนด้วย ทั้งสอนด้วย ทั้ง ๒ อย่างนี้”

สมถะและวิปัสสนามีกฎเกณฑ์ไหน ?

สมถะมี ๔๐ ภูมิ คืออกสิณ ๑๐ อสุภะ ๑๐ อนุสติ ๑๐ พรหมวิหาร ๔ อาหาเรปฏิกูลสัญญา ๑ จตุธาตุวัตถาน ๑ อรูปฌาน ๔

วิปัสสนามี ๖ ภูมิ คือ ขั้นที่ ๕ आयตนะ ๑๒ ธาตุ ๑๘ อินทรีย์ ๒๒ อริยสัจ ๔ ปฏิจจสมุปบาท-ธรรม (เป็นธรรมที่อาศัยซึ่งกันและกันเกิดขึ้น)

เริ่มต้นการเรียนภูมิของสมถะ **“ต้องทำใจหยุดก่อน”** ตรงตามความหมายว่า **สงบนิ่ง**

ใจ ประกอบด้วยความเห็น ความจำ ความคิด ความรู้ รวมกันเป็นจุดเดียว อยู่ที่เบาะน้ำเลี้ยงหัวใจ

ความเห็น	อยู่ที่ท่ามกลางกาย
ความจำ	อยู่ที่ท่ามกลางเนื้อหัวใจ
ความคิด	อยู่ที่ท่ามกลางดวงจิต
ความรู้	อยู่ที่ท่ามกลางดวงวิญญาณ

ใจเป็นของลึกซึ้ง เวลาเรานั่งอยู่ที่นี้ ใจสอไปถึงบ้าน นรก สวรรค์ นิพพานก็ได้ ถ้าว่ารู้แคบ ก็สอไปได้แคบ รู้กว้างสอไปได้กว้าง ถ้ารู้ละเอียดหรือหยาบก็สอไปได้ แล้วแต่ความรู้ความเห็น ของมัน

เราต้องรวมใจให้เห็น จำ คิด รู้ หยุดเป็นจุดเดียวที่กลางกายมนุษย์ ตรงตำแหน่งสะดือทะเล หลัง ขวาทะลุซ้าย กลางกักข้างใน ที่ซึ่งด้าย ตัดกันเหนือขึ้นมา ๒ นิ้วมือ ตรงนั้นเป็นที่ตั้ง**ดวงธรรม**ที่**ทำให้เป็นกายมนุษย์** ไสบริสุทธ์เท่าฟองไขแดงของไขไก่

ที่สอนให้เอาพระของขวัญไปจรดที่กลางดวงนั้น ที่เขาบอกว่า ตั้งใจจะทำบุญทำกุศล เราจะรักษา ศีลเจริญภาวนา ต้องเอาใจหยุด ตรงกลางนั้น เมื่อเอาใจหยุดได้ ใช้สัญญาจำให้มันหยุดนิ่งบังคับ เชี่ยว ถ้าไม่นิ่งใช้ปริกรรมภาวนาบังคับไว้

“พอใจหยุดเท่านั้นถูกตัวสมณะแล้ว หยุดนั้นแหละเป็นตัวสมณะ หยุดนั่นเอง เป็นตัวสำเร็จ ทั้งทางโลกและทางธรรมสำเร็จหมด โลกจะได้รับความสุขใจ ต้องหยุดตามส่วนของโลก ธรรมจะได้รับความสุข ต้องหยุดตามส่วนของธรรม”

ท่านได้แนะนำไว้ตามวาระพระบาลีว่า

“นตถิ สนฺติปรํ สุขํ สุขอื่นนอกจากหยุดจากนี้ไม่มี”

หยุดนั้นเป็นตัวสำคัญ เมื่อใจหยุด เราก็ต้องหยุดในหยุด หยุดในหยุดอยู่นั่นเอง ไม่มีถอยหลังกลับ และใจที่หยุดต้องถูกกลาง จึงจะถูกสับ พอถูกสับก็จะเข้าถึงศูนย์ ดังโบราณว่า

“เห็นสับแล้วเห็นศูนย์ เป็นเค้ามูลสับกันมา เทียงแท่นักหนา ตั้งอนิจจาเป็นอาจิณ จุตแล้ว ปฏิสนธิ ย่อมเวียนวนอยู่ทั้งสิ้น สังขารามิเย็นยิน ราศีสิ้นเป็นตัวมา”

โลกกับธรรมอาศัยกัน

ทางโลก สัตว์โลกมาเกิดในโลกได้ ต้องอาศัยสับแล้วตกศูนย์

ทางธรรม ไปนิพพานก็ต้องอาศัย สับ-ศูนย์ เข้าสับ คือใจหยุดแล้วเห็น “ศูนย์” คือ เห็นดวงใสเท่าดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ผุดขึ้น เรียก **“ดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน”** (ดวงปฐมมรรค) เป็นหนทางเบื้องต้นทางเดียวของมรรคผลนิพพาน จึงเรียกอีกชื่อว่า **“เอกายนมรรค”** แปลว่า **หนทางเอก ไม่มีสอง**

พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ จะเข้าสู่นิพพาน ไปทางนี้ทางเดียวไม่ซ้ำกัน ไม่มีทางแยก แต่ว่าการไปบางท่านเร็ว บางท่านช้า ถึงได้ชื่อว่าไม่ซ้ำกัน แล้วแต่นิสัยวาสนาที่สั่งสมอบรมไว้

หยุดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ หยุดถูกส่วนเป็นดวงใส หรือดวงปฐมมรรค หยุดในหยุด กลางของหยุดเข้าไปเรื่อยๆ จะเป็นดวงเป็นลำดับ อีก ๕ ดวง คือ ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ

อาศัยการเข้ากลางดวงต่างๆ ๖ ดวง ดังกล่าวจะเข้าถึง ๑๘ กาย ดังต่อไปนี้

- ๑) กายมนุษย์
- ๒) กายมนุษย์ละเอียด (เป็นกายฝัน ที่เรามักเห็นเวลาหลับ)
- ๓) กายทิพย์
- ๔) กายทิพย์ละเอียด
- ๕) กายรูปพรหม
- ๖) กายรูปพรหมละเอียด
- ๗) กายอรูปพรหม
- ๘) กายอรูปพรหมละเอียด (ถึงแต่กายนี้ เป็นขั้นสมณะ)
- ๙) กายธรรม
- ๑๐) กายธรรมละเอียด
- ๑๑) กายธรรมพระโสดา
- ๑๒) กายธรรมพระโสดาละเอียด
- ๑๓) กายธรรมพระสกิทาคา
- ๑๔) กายธรรมพระสกิทาคาละเอียด
- ๑๕) กายธรรมพระอนาคา
- ๑๖) กายธรรมพระอนาคาละเอียด
- ๑๗) กายธรรมพระอรหัต
- ๑๘) กายธรรมพระอรหัตละเอียด

กายธรรม เป็นรูปเหมือนพระปฏิมากร เกตุดอกบัวตูม ใสเป็นกระจกส่องเงาหน้า หน้าตักโตเท่าใด ดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายก็เท่ากัน กลมรอบตัว อยู่กลางกายธรรม **ธรรมกายเป็นตัวพุทธรัตะ ดวงธรรมนั้นเป็นธรรมรัตะ**

เมื่อถึงกายธรรมพระอรหัตละเอียดนี้แล้ว หลุดจากกิเลส เสร็จกิจในพระพุทธศาสนา ทั้งสมณะและวิปัสสนา

“ตั้งแต่กายมนุษย์ถึงกายอรูปพรหมละเอียด แค่นั้นเรียกว่าขั้นสมณะ ตั้งแต่กายธรรมโคตรภูทั้งหยาบทั้งละเอียด จนกระทั่งกายพระอรหัตทั้งหยาบ ทั้งละเอียด เป็นขั้นวิปัสสนาทั้งนั้น ที่เรามาเรียนสมถวิปัสสนาวันนี้ ต้องเดินแนวนี้ ผิดแนวนี้ไม่ได้ และก็ต้องเป็นอย่างนี้ ผิดอย่างนี้ไปไม่ได้ ผิดอย่างนี้ไปก็เลอะเหลว”

เมื่อเข้าถึงกายใดได้ ก็ยึดกายนั้นเป็นแบบต่อไป จนกระทั่งเข้าถึงกายธรรมอรหัตละเอียด

“จะไปทางนี้ต้องหยุด ทางธรรมเริ่มต้นต้องหยุดตั้งแต่ต้นจนกระทั่งพระอรหัต ถ้าไม่หยุดก็ไปไม่ได้ ชัดทีเดียว แปลกไหมล่ะ ทางโลกเขาต้องไปกัน ปราดเปรี้ยว ว่องไวคล่องแคล่วต้องเล่าเรียนกันมากมาย จนกระทั่งรู้เท่าทันเหลี่ยมคู่ผู้คนตลอดสาย จึงจะปกครองโลกได้ เจริญรุ่งเรืองได้ แต่ว่าจะไปทางธรรมนี่แปลก หยุดเท่านั้นแหละไปได้ หยุดอย่างเดียวเท่านั้น”

หลวงพ่อดำปากน้ำเล่าเรื่องพระองค์พิมลมา เพื่อแสดงให้เห็นว่า คำว่า “หยุด” เป็นคำใน คัมภีร์พระพุทธศาสนา

ในสมัยพุทธกาล ณ กรุงสาวัตถี ครอบครวัพราหมณ์บุโรหิตให้กำเนิดบุตรชาย ตรวจดูรูปร่าง กลายเป็นโจรร้าย จึงนำไปทูลพระเจ้าปเสนทิโกศล พระองค์เห็นยังเล็กจึงให้เลี้ยงไว้ แล้วให้การศึกษาอย่างดี ตั้งชื่อว่า “อหิงสกุมาร” แปลว่า กุมารผู้ไม่เบียดเบียนใคร

ครั้นโตขึ้นได้ศึกษาเล่าเรียนกับอาจารย์ทิศาปาโมกข์ เป็นที่รักของอาจารย์มาก ต่อมาอาจารย์ ถูกลูกศิษย์ที่เลื่อยยุ่ง จนถึงกับหลอกให้อหิงสกุมารไปตัดนิ้วคนมา ๑,๐๐๐ นิ้วแล้วจึงจะสอนวิชา เจ้าโลกให้ เพื่อลวงให้อหิงสกุมารถูกฆ่าตายไปเอง

ในวันสุดท้ายที่จะตัดนิ้วครบ ๑,๐๐๐ นิ้ว พระพุทธองค์เสด็จไปโปรด องค์พิมลเห็น พระพุทธองค์ก็โล่งใจ แต่พระองค์ก็ถอยห่างออกไปทุกที องค์พิมลร้องเรียกให้หยุด พระองค์จึงตรัสว่า

“สมณะหยุดแล้ว แต่ท่านไม่หยุด”

พุทธองค์ทรงแสดงธรรมจนองค์พิมลเกิดความเลื่อมใสศรัทธา และขอบวชอยู่ในพระพุทธ ศาสนา เป็นพระอสีติมหาสาวกองค์สุดท้าย คือองค์ที่ ๘๐ ของพระองค์ต่อไป

ถ้าไม่หยุด จะปฏิบัติศาสนาสัก ๔๐ - ๕๐ ปี อายุ ๑๐๐ - ๑๓๐ ปี หยุดเข้าสืบบเข้าศูนย์กลางดวง ธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ไม่ได้ ก็ไม่ถูกศาสนาสักที

วิธีเจริญภาวนา

นั่งคุ้งบัลลังก์ ขัดสมาธิ ขาวขาวทับขาซ้าย มือขวาทับมือซ้าย นิ้วชี้มือขวาจรดหัวแม่มือซ้าย ข้าง ตั้งตัวตรง

วิธีทำสมาธิวิปัสสนา ต้องมี “**บริกรรมภาวนา**” กับ “**บริกรรมนิมิต**” คู่กัน

ฐานที่ ๑ บริกรรมนิมิต ให้กำหนดเครื่องหมายเป็นดวงใสเหมือนเพชรลูกที่เจียรไนแล้ว ไม่มี ขนแมวโตเท่าแก้วตา อย่าให้ใจแว่วไปที่อื่น ผู้หญิงกำหนดเข้าปากช่องจมูกซ้าย ผู้ชายกำหนดเข้า ปากช่องจมูกขวา **บริกรรมภาวนา** เพื่อระครองบริกรรมนิมิตนั้นว่า “**สัมมาอะระหัง**” ตรึกนึกถึงดวงใส ใจหยุดอยู่กลางดวงใส

ฐานที่ ๒ เลื่อนไปที่เพลตา หูอยู่ซ้าย ขาข้างขวา ตรงหัวตาที่มุลตาออก ตามช่องลม หายใจเข้าออกข้างใน

ฐานที่ ๓ เลื่อนจากเพลตา เข้าไปกลางกึ่งศีรษะข้างในพอดี ต้องกลับตาเข้าไปข้างหลัง ให้ ตาค้างเหมือนคนชักจะตาย จนค้างแน่นให้ความเห็นกลับไปข้างหลัง แล้วค่อยๆ ให้เห็นกลับเข้าข้างใน

ฐานที่ ๔ เลื่อนไปที่ปากช่องเพดานที่อาหารสำคัญ

ฐานที่ ๕ เลื่อนไปปากช่องคอ

ฐานที่ ๖ เลื่อนไปกลางตัว สุดลมหายใจเข้าออก สะดือทะลุหลัง ขวาทะลุซ้าย กลางกึ่ง พอดี

ฐานที่ ๗ เหนือกลางตัวขึ้นมา ๒ นิ้วมือ จากฐานที่ ๖ มีศูนย์ ๕ ศูนย์ คือ

ศูนย์กลาง คือ อากาศธาตุ

ศูนย์ข้างหน้า คือ ธาตุน้ำ

ศูนย์ข้างขวา คือ ธาตุดิน

ศูนย์ข้างหลัง คือ ธาตุไฟ

ศูนย์ข้างซ้าย คือ ธาตุลม

เครื่องหมายสี่สัณหา ตรงช่องอากาศขาดกลาง ตรงนั้นเรียกว่า **ศูนย์**

ศูนย์เป็นที่เกิด - ตาย

เวลาสัตว์ไปเกิดมาเกิด ก็มาอยู่ในที่ลึบ อยู่ในกลางดวงนั้น

พ่อแม่ประกอบธาตุธรรมถูกส่วนก็ตกศูนย์ พอตกศูนย์ ก็ลอยขึ้นมาเหนือกลางตัว ๒ นิ้วมือ เป็นดวงกลมใส เท้าฟองไข่แดงของ ไข่ไก่ เรียกว่า “ศูนย์”

จะไปนิพพานก็ต้องเข้า “ศูนย์”

“จะตายจะเกิดเดินตรงกันข้าม ถ้าจะเกิดก็เดินนอกออกไป ถ้าจะไม่เกิด ก็ต้องเดินในเข้าไป กลางเข้าไว้ หยุตเข้าไว้ ไม่คลาดเคลื่อน... ที่ใจเรารู้นวายอยู่ที่ มันทำอะไร มันต้องการจะเวียนว้ายตายเกิด ถ้าใจเรานิ่งอยู่ในกลาง นั้นมันจะเลิก เวียนว้ายตายเกิด”

เราต้องทำใจหยุดอยู่ที่ “ศูนย์” จนเห็น “ดวงธรรม” กลางของกลางต่อไป จนพบดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ

“นั่งภาวนา ทำใจให้หยุด ให้หยุดสักกระพริบตาเดียวเท่านั้น ที่สร้างโบสถ์ วิหารศาลาการเปรียญสู้ไม่ได้หรอก... พิจารณาความแปรผันของเบญจขันธ์ ร่างกายว่าไม่เที่ยงยังเื่องแปรผันเป็นของปฏิกุล เท่านั้นบุญมากกว่า... ให้เราแสวงหาเขตบุญในพระพุทธศาสนา ให้มันเชียวนะ ให้ใจหยุดเป็นตัวสำคัญ หยุดนี้ เป็นทางมรรคผลนิพพาน พวกให้ทานรักษาศีลยังไกลกว่า หยุดนี้ ไกลนิพพานนัก”

“พอหยุดหนึ่งไม่ต้องบริกรรมเพ่งเฉย วางอารมณ์เฉย ให้หยุดอยู่นั้นแหละ อย่าไปนึกถึงมืดสว่างนะ หยุดนั้นแหละเป็นตัวสำเร็จ ที่บอกแล้ว สมณะหยุดๆ พระองค์ให้นัยไว้ว่า สมณะหยุดแล้วท่านไม่หยุด นี่หยุดนี้แหละเพียรตรงนี้ให้ มันได้ตรงนี้ชะก่อน อันไม่ต้องไปพูดมากนักใหญ่โตมโหฬาร พูดหยุดตรงนี้ให้ มันตกลงกันก่อน ไอ้ที่หยุดอยู่นี้เขาทำกันได้นะ วัดปากน้ำมีตั้ง ๘๐ กว่า ถ้าไม่หยุด ก็เข้าไปถึงธรรมกายไม่ได้”

“เราเป็นมนุษย์คนหนึ่ง ทำกับเขาไม่ได้เชียวหรือ ทำอะไรไม่ได้ ทำจริงเข้า ทำไม่จริงต่างหากละมันไม่ได้ จริงละก็ได้ทุกคน **จริงแค่ไหน จริงแค่ชีวิตชี เนื้อ เลือด จะแห้งเหือดหมดไปไม่ว่า เหลือแต่กระดูกหนังช่วงมัน** ถ้าไม่ได้ไม่หลุดจากที่ นี่จริง แค่นี้ได้ทุกคน

ฉันเอง ๒ คราว ไม่ได้ตายเถอะ นิ่ง พอถึงกำหนดก็ได้ ไม่ตายสักที พระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าก็รู้นั้น ประกอบความเพียร ด้วยจตุรงคะวิริยะด้วยองค์ ๔... เราเป็นลูกศิษย์ก็จริงเหมือนกัน”

๒

พระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ

นโม.....

อิติปิโส ภควา.....

หลวงพ่อดำปากน้ำ แสดงเรื่องพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ตามลำดับพระบาลี เริ่มตั้งแต่ “อิติปิโส ภควา” ไปจนจบ โดยเน้นประโยชน์ในทางปฏิบัติ

“คุณ” หมายถึง ความดีความงาม ที่ควรเคารพบูชา

ความดีความงามของพระพุทธเจ้า มี ๙ ประการ

ความดีความงามของพระธรรม มี ๖ ประการ

ความดีความงามของพระอริยสงฆ์ มี ๙ ประการ

พระพุทธคุณ

พระพุทธเจ้า เป็นที่เคารพสักการะของเทวดา อินทร์ พรหม และ มนุษย์ มิใช่เพราะพระองค์เป็นกษัตริย์ แต่เพราะการสละออกบรรพชา ประกอบพระมหาวีริยะแรงกล้า จนบรรลุพระโพธิญาณ ได้ตรัสรู้มหาโพธิ์ ในวันเพ็ญเดือน ๖ คุณความงามความดีของพระองค์ได้บังเกิดขึ้นตั้งแต่วันนั้น จนกระทั่งเสด็จปรินิพพาน นี่เป็นเหตุโดยย่อ เมื่อแยกออกรวมเป็น ๙ ประการ คือ

๑. อรหํ

เป็นเนमितกนาม เกิดขึ้นเอง พร้อมกับที่ทรงบรรลุพระสัมมาสัมโพธิญาณ แปลได้ ๒ นัย คือ “ไกล” และ “ควร”

๑.๑ ไกล หมายถึงไกลจากกิเลส หรือพ้นจากกิเลส เปรียบเทียบได้หลายประการ คือ

- พระองค์บริสุทธิ์ผุดผ่อง ดังแท่งทองชมพูนุท หรือใสเหมือนดวงแก้วอันหาค่ามิได้
- ประกอบด้วย **“ตาทิโน”** คือ เป็นผู้คงที่ไม่หวั่นไหว แม้จะเอาของหอม และของเหม็น

ชโลมพระวรกายทั้ง ๒ ด้าน พระหฤทัยของพระองค์ก็ไม่ทรงแปรผัน

- **“อินทขีรูปโม”** พระทัยมั่นคงดั่งเสาเขื่อน แม้พายุมาทั้ง ๔ ทิศก็ไม่เคลื่อน

การ “ไกล” หรือละกิเลสของพระองค์ หลุดเป็นชั้นๆ ตั้งแต่กิเลสในกายมนุษย์ถึงกายภายในต่างๆ เป็นลำดับไป

กิเลสในกายมนุษย์ คือ อภิชฌา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ

กิเลสในกายทิพย์ คือ โลภะ โทสะ โมหะ

กิเลสในกายรูปพรหม คือ ราคะ โทสะ โมหะ

กิเลสในกายอรูปพรหม คือ กามราคานุสัย ปฏิฆานุสัย อวิชชานุสัย

เมื่อเข้าถึงกายธรรม หรือ ธรรมกาย ชั้นโคตรภูจิต เรียก โคตรภูบุคคล

โคตรภูบุคคลเดินสมาบัติ เพ่งอริยสัจสี่ เข้าไปทุกกาย เป็นอนุโลมปฏิโลม เมื่อหลุดพ้นจากกิเลส
 สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส ก็ตกศูนย์เป็นพระโสดาบัน
 กายพระโสดาบัน ละกิเลสสามราคะ พยาบาท ชั้นหยาบ
 กายพระสกิทาคามี ละกิเลสสามราคะ พยาบาท ชั้นละเอียด
 กายพระอนาคามี ละรูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา จึงเลื่อนเป็นพระอรหันต์
 เข้าถึงกายพระอรหันต์ จิตพระองค์ผุดผ่อง ไกลจากกิเลส

๑.๒ ควร คือ เป็นผู้ที่เราสมควรบูชาไว้เหนือสิ่งใด

๒. สมมาสมพุทโธ

แปลตามศัพท์ว่า “ตรัสรู้ด้วยพระองค์เองโดยชอบ” หรือ “ตรัสรู้เองโดยถูกต้อง” หรือ “รู้ถูก
 เอง”

“พุทโธ” แปลว่า **“ตรัสรู้”**

มีความหมายมากกว่าคำว่ารู้แจ้ง เพราะลึกซึ้งมากกว่ารู้ จึงเติมคำว่า “ตรัส” หน้า “รู้”
 พระบาลีในธัมมจักกัปปวัตตนสูตรกล่าวถึงคุณวิเศษ ๕ ประการ คือ

จกฺขุ ฌาณํ ปญฺญา วิชฺชา อาโลโก....

รวมเป็นคำแปลคำเดียวว่า “พุทโธ”

พุทโธ จึงอาจแปลว่า “ทั้งรู้ ทั้งเห็น” เพราะจกฺขุ ฌาณํ คำนั้น

ในมหาสติปัฏฐานสูตร ใช้คำว่า **ชานตา ปสฺสตา....**

เป็นเหตุสนับสนุนว่า พระพุทธเจ้าตรัสรู้นั้น ไม่ใช่รู้เฉยๆ แต่ทั้งรู้ทั้งเห็น

พระองค์เห็นด้วยตาธรรมกาย

“สัม” นำหน้า “พุทธะ” เพื่อแสดงว่า ตรัสรู้เอง ไม่มีใครสอน

- พระองค์เห็นด้วยตาธรรมกาย เป็นการเห็นโดยพระองค์เอง สิ่งที่เห็นตรงตามความเป็นจริง
 ไม่ใช่คาดเดาหรืออนุมาน จึงได้ชื่อว่า ตรัสรู้ หรือ “สมมาสมพุทโธ” ผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ

- พระองค์ตรัสรู้เองได้ เพราะความเป็น อรหิ เมื่ออำนาจสมาธิ ทำให้จิตของพระองค์หลุด
 พ้น จากอาสวะแล้ว จิตของพระองค์ก็ใส บริสุทธิ์ ผุดผ่อง เพราะหยุดนิ่งนั่นเอง จึงมีสิ่งหนึ่งผุดขึ้นใน
 นิ่ง ทำให้ “รู้” พระองค์ก็รู้ตามนั้นไป น้ำขุ่น แม้อิฐสักก้อนหนึ่งอยู่ก้นโอ่ง เราย่อมมองไม่เห็น แต่
 เมื่อน้ำนั้น นอนนิ่งใสบริสุทธิ์แล้ว แมแต่เข็มอยู่ก้นโอ่งเราก็ก็นำขึ้น

“สมมา” นำหน้า “สมพุทโธ”

“สมมา” แปลว่า “โดยชอบ” หรือ “โดยถูกต้อง”

พระองค์ตรัสรู้อะไร มีเหตุผลยืนยันกันได้เสมอ จึงถูกต้องไม่คลาดเคลื่อน

พระพุทธเจ้าตรัสรู้ทั้งเหตุและผล

พระองค์ตรัสรู้ ทั้งเหตุที่ทำให้เกิดสุขและทุกข์พระองค์ตรัสรู้ ทั้งเหตุไม่สุขไม่ทุกข์ หรือสภาพ
 เป็นกลางๆ เรียกว่า อัพยาทุกต

เหตุให้เกิดสุข ทรงเรียกว่า อโลกะ อโทสะ อโมหะ เพราะเป็นฝ่ายกุศล เหตุให้เกิดทุกข์เรียก
 โลกะ โทสะ โมหะ เป็นฝ่ายอกุศล

ปุถุชนมักรู้กันแต่ผล สاءเหตุไม่มีใครถึง เช่น ทำโจรกรรมแล้วต้องไปรับโทษ ก็รู้กันชั้นหยาบๆ

ว่า ผลที่ต้องได้รับทุกข์ คือ ต้องโทษนั้น เนื่องมาจากโจรกรรม แท้จริงเหตุเท่านั้นไม่พอ เพราะโลกเป็นมูลเหตุ แต่ก็ยังไม่พอ ต้องสาวไปว่าทำไมโลกจึงครอบงำเขาได้ ก็เพราะใจเขาสกปรก ทำไมใจเขาสกปรก เพราะเขาไม่ประพฤติตามโอวาทของพระบรมศาสดาที่ให้รักษาศีล อาจเพราะไม่ได้อ่าน หรือฟังธรรม เป็นต้น

พระองค์ทรงสอนไว้ละเอียด ให้รู้ถึงเหตุผล ว่าผลเกิดจากเหตุใด ทรงมีแนวสอนให้ปฏิบัติเพื่อละเหตุให้เกิดทุกข์ บำเพ็ญเหตุให้เกิดสุข ตลอดจนวิถีทางดับเหตุทั้งปวง เรียกว่า “นิโรธ”

มูลรากฝ่ายเกิดหรือสมุทัย คือ อวิชชา

ในทางดับ หรือ นิโรธ คือ ดับอวิชชา

อวิชชาจึงเหมือนต้นไฟ ดับตัวเดียวจะดับได้หมด

คำสอนของพระองค์จึงอยู่ที่ว่า **ให้ผู้ปฏิบัติทางกำจัดอวิชชาเสีย จึงจะพ้นจากวัฏฏสงสาร**

พระอุทานอันเป็นบุคคลาธิฐานสั้น ๆ มีว่า

“ท่านนายช่างไม้ คือ ตัณหา เราเจอตัวท่านแล้ว ท่านหมดโอกาสที่จะมาสร้างปราสาท คือ อตตภาพร่างกายเราแล้ว กระดุกซี่โครงท่าน คือ กิเลส เราหักกรอบหมดแล้ว ยอดปราสาท คือ อวิชชา เราก็อธิทำลายหมดแล้ว จิตของเราปราศจากเครื่องปรุงแต่งแล้ว เราถึงซึ่งความสิ้นไปแห่งตัณหาแล้ว”

๓. วิชาจรณสมปนโน

แปลว่า พระองค์ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ

ก. วิชา หมายถึง ความรู้ที่กำจัดมิดเสีย

“มิด” หมายถึงเอารูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ (ขั้น ๕)

“วิชา” ความรู้ ตรงข้ามกับ “อวิชา” คือ ไม่รู้

เมื่อมี “อวิชา” ก็ไม่รู้ถูกหรือผิด ไม่รู้อดีต ปัจจุบัน อนาคตของ สังขาร ไม่รู้ปัจจุสมุพบาท และอริยสัจ ๔ เพราะมีอุปาทาน (ยึดมั่น) ขั้น ๕ ให้มิด ไปนิพพานไม่ได้

ถ้าปล่อยขั้น ๕ ไม่ได้ ก็พ้นจากภพไม่ได้ ต้องมีตนเวียนว่ายตายเกิดในกามภพ รูปภพ อรูปภพ เป็นพวกมิด รวมทั้งสัตว์เดรัจฉาน สัตว์นรก ที่มีตมหนัก

วิชา แบ่งเป็น ๓ คือ

๓.๑ วิปัสสนาวิชา

๓.๒ มโนมยิทธิวิชา

๓.๓ อิทธิวิธีวิชา

ถ้ารวมอภิญาด้วยเป็น ๘ คือ

๓.๔ ทิพพจักขุวิชา

๓.๕ ทิพพโสตวิชา

๓.๖ ปรจิตตวิชา (เจโตปริยญาณ)

๓.๗ ปุพเพนิวาสานุสสติวิชา

๓.๘ อาสวักขยวิชา

๓.๑ วิปัสสนาวิชา

“วิปัสสนา” ตามศัพท์แปลว่า เห็นแจ้ง เห็นพิเศษ
อีกนัยหนึ่ง คือ เห็นนามรูปต่างๆ และเห็นแจ้งว่าเป็นของไม่เที่ยง เต็มไปด้วยทุกข์และเป็น
อนัตตา

เห็นได้อย่างไร ?

ต้องหลับตาเอาใจจรดที่ศูนย์กลางดวงธรรม หรือดวงปฐมมรรค เพราะเห็น จำ คิด รู้ อยู่ที่นี้
อยู่ที่ตำแหน่งศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ถูกส่วนก็จะเห็นกายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายรูปพรหม กาย
อรูปพรหม ซ้อนเป็นชั้นๆ เข้าไป ถึงกายอรูปพรหมเป็นชั้นสมณะ ยังไม่เห็นแจ้ง เพราะยังเป็นกาย
ในโลก ยังติดอยู่ในกระเปาะภพของตัว ทำให้มีดอยู่ เหมือนลูกไก่ในกระเปาะไข่ที่บังตัวเองไว้

พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญเพียรต่อไป เพราะเห็นว่ายังมีอะไรดียิ่งกว่านั้น จนบรรลุวิปัสสนาวิชา
เมื่อเห็นนามรูปด้วยตาธรรม พระองค์ได้หลุดจากกระเปาะไข่ คือโลกได้แจ้ง พระองค์รู้ด้วยญาณธรรม
เป็นการเห็นก่อนรู้ ส่วนกายในโลกรู้ด้วยวิญญาน

“เห็นด้วยตามนุษย์ ไม่ทำให้บรรลุมรรคผลได้ อย่างมากก็เป็นเพียงปัจจัย
เพื่อจะให้บรรลุมรรคผลเท่านั้น การเห็นด้วยตาทิพย์ ตารูปพรหม และอรูปพรหม
ก็เช่นเดียวกัน เป็นเพียงปัจจัยเพื่อให้บรรลุมรรคผลเท่านั้น **ต้องเห็นด้วยตา ธรรม**
กาย จึงจะบรรลุมรรคผลได้”

พระพุทธเจ้าจึงทรงสอนเน้นไปในทางอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เพื่อตะล่อมให้ผู้มีปัญญาสอด
ส่องเห็นนิจจัง สุขัง อัตตา ต่อไปเอง ดังเช่น มีคน ๒ คนยืนอยู่ คนหนึ่งสูง คนหนึ่งเตี้ย ถ้าเราบอก
ว่าเรา รู้จักคนสูง เขาก็ยอมเข้าใจเองว่า คนที่เราไม่รู้จักคือคนเตี้ย

อนิจจัง จึงบอกนิจจัง ทุกขังบอกสุขัง อนัตตาบอกอัตตา

และ ธรรมกาย คือนิจจัง สุขัง อัตตา

ต้องปล่อยอุปาทาน ที่เรียกว่า “ติด” ปล่อยได้เรียก “หลุด” เพราะพ้นจากโลก เข้านิพพาน
ปล่อยหมดให้เห็นความจริงของขั้น ๕ ด้วยตาธรรมกาย จึงเป็น “วิปัสสนาวิชา” ๑๐ ประการ

๓.๒ มโนมยิทธิ

แปลว่า ฤทธิ์ทางใจ เมื่อมีธรรมกาย ทำให้ใจมีฤทธิ์านุภาพสูงจากธรรมดา นึกให้เป็นอย่างไร
ก็เป็นไปตามนึก เช่น พระพุทธเจ้าเสด็จจากดาวดึงส์ นึกให้เทวดาเห็นมนุษย์ และมนุษย์เห็นเทวดา

๓.๓ อิทธิวิธี

แปลว่า แสดงฤทธิ์ให้ปรากฏต่างๆ เช่น เนรมิตจักร เนรมิตพระกาย หรือปราสาทราชฐาน
ครั้งทรงทรมานพระเจ้าชมพูบดีให้ลดทิฏฐิมานะก่อนแสดงธรรม

๓.๔ ทิพพจักขุ

แปลว่า ตาทิพย์ เห็นอะไรๆ ได้หมดทั้งใกล้ไกล เช่น คราวที่พระมหะเวศรจำแลงตัวให้เล็กไป
ซุก อยู่ในเมล็ดทรายใต้เชิงเขาพระสุเมรุ พระองค์ก็ทรงเห็น แล้วเอาฝ่าพระหัตถ์ซ้อนออกมา พร้อม
เมล็ดทราย

ตาทิพย์นี้ พระสาวกก็มีได้ด้วยการใช้ตามนุษย์ ช้อนตาของกายต่างๆ แล้วเอาตาธรรมกายดู

๓.๕ ทิพพโสต

แปลว่า หูทิพย์ ใครจะพูดอะไรที่ไหนได้ยินหมด โดยเอาแก้วหูกายมนุษย์ ทิพย์ พรหม อรูป-พรหม ช้อนกันตลอดแก้วหูธรรมกาย

๓.๖ ประจิตตวิชชา

แปลว่า ความรู้ที่สามารถทำให้ล่วงรู้วาระจิตของผู้อื่นได้ เช่นพวกยักษ์คิดจะตั้งปัญหาถามพระศาสดา ถ้าแก้ไม่ได้จะจับโยนข้ามมหาสมุทร แต่ว่าพระองค์กลับถามเสียก่อนว่า ปัญหาที่ท่านรู้มาจากพระกัศสปัสสัมมาสัมพุทธเจ้า

๓.๗ ปุพเพนิวาสวิชชา

แปลว่า ความรู้ที่ระลึกชาติหนหลังได้ เป็นอะไร เกิดที่ไหนมาแล้วบ้าง เช่น เวสสันดรชาดก

๓.๘ อาสวักขยวิชชา

แปลว่า ความรู้ที่ทำลายอาสวะให้หมดสิ้น คือ กามาสวะ ภวาสวะ ภิญฺฐาสวะ อวิชชาสวะ ไม่เหลือในใจพระองค์เลย

ข. จรณะ แปลว่า ประพฤติหรือธรรมควรประพฤติ

พระองค์ประกอบด้วยจรณะ มี ๑๕ ประการ คือ

๑. คีลสังวร คือ สำรวมในพระปาฏิโมกข์

๒. อินทริยสังวร คือ สำรวม ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ มิให้อารมณ์ที่จะชักความชั่วเข้ามาติดได้ โดยไม่ต้องฝืน

๓. โกษเนมัตตัญญตา คือ ประมาณในการบริโภคพอสมควร

๔. ชาคริยานุโยค ทรงประกอบความเพียร ทำให้พระองค์รู้สึกพระองค์ นิ वर्ณเข้าครอบงำไม่ได้

๕. สัทธา ทรงประกอบด้วยศรัทธาอย่างอุกฤษฏ์ ทรงบำเพ็ญทานของนอกกาย ทานอุปการะมี ด้วยการสละเลือดเนื้อเมื่อทำความเพียรและสละได้ถึงชีวิตเป็นทานปรมัตถบารมี

๖. สติ ได้แก่ สติวินัย พระองค์ไม่เผลอในกาลทุกเมื่อ ทั้งเดิน ยืน นั่ง นอน ในมหาสติปัฏฐานสูตร ท่านหมายเอาสติถึง กาย เวทนา จิต ธรรม

๗. ทิริ การละอายต่อความชั่ว

๘. โอตตปปะ สะดุ้งกลัวต่อบาป

๙. พาหุสัจจะ ฟังมาก นับแต่ครั้งสร้างบารมี ทรงเอาใจใส่ฟังธรรมจากสำนักต่างๆ เช่น ที่สำนักอาฬารดาบส อุทกดาบส ก็ได้เรียนรูปร่าง อรูปธรรม

๑๐. อปักกโม ความเพียรไม่ละลด เช่น ทรงบำเพ็ญพุททกิจ ๕

- เวลาเข้าบิณฑบาต
- เวลาเย็นทรงธรรม
- เวลาค่ำทรงประทานโอวาทแก่ภิกษุ
- เวลาเที่ยงคืนทรงเฉลยปัญหาเทวดา
- เวลาใกล้รุ่งพิจารณาเวไนยสัตว์ที่จะพึงโปรด

๑๑. ปัญญา มีความรู้เห็นกว้างขวาง หยั่งรู้เหตุและผลถูกต้องไม่ผิดพลาด

๑๒ - ๑๕ รูปฌาน ๔ เป็นโลกีย์ปัญญาที่ทรงเรียนมานจากตาบส มีอัปนาสมาธิ เป็นต้น พระองค์ได้อาศัยประโยชน์นำสู่โลกุตตระ ด้วยการหยั่งรู้จากญาณธรรมกาย อันเป็นส่วนที่พระองค์ ตรัสรู้เองภายหลัง

๔. สุกโต แปลได้หลายนัย คือ

๔.๑ ไปดีแล้ว

หมายถึง พระองค์ประพุดิบริสุทธิตั้งกาย วาจา ใจ สม่่าเสมอทุกๆ ชาติ ดับขันธจากชาติ หนึ่ง ไปสู่สุคติ ทุกชาติ หรือพระองค์ดำเนินกาย วาจา ใจ ในแนวอริยมรรค คือมรรคมีองค์ ๘ ย่อเป็น ศีล สมาธิ ปัญญา ย่อเหลือดวงปฐมมรรค เมื่อหยุดนิ่งจนกิเลสของกายในโลก (๘ กายแรก) เข้าไป ทำให้ขุ่นไม่ได้ จึงเข้าถึงธรรมกาย

จิตของธรรมกายเป็นมรรคจิต ญาณธรรมกายเป็นมรรคปัญญา

ธรรมกายเข้าสมาบัติ ดูริยสัจ เข้าถึงโสดา สกิทาคา อนาคา จนตกศูนย์เป็นพระพุทธเจ้า เรียกสุกโต

๔.๒ ไปสู่ที่ดี

หมายถึง ไปอยู่แดนอันเกษม คือ “นิพพาน”

เมื่อธรรมกายหยุดถูกส่วนตกศูนย์ จะมีอายตนะ คือ “อายตนะนิพพาน” ดึงดูดธรรมกาย ที่ตกศูนย์นั้น เข้านิพพานอยู่เบื้องนี้จ แม้ในขณะมีพระชนม์ หรือเมื่อจะดับขันธเข้าสมาบัติ ก็ได้ชื่อว่า ไปสู่แดนเกษม

๔.๓ ทรงพระดำเนินงาม

เมื่อครั้งทรงพระดำเนินไปโปรดพระปัญจวัคคีย์ ณ ป่าอิสิปตนะ โดยการย่างพระบาท พระฉัพพรรณรังสีรุ่งโรจน์ แม้สัตว์ ๔ เท้าก็พลันตกตะลึง

๔.๔ ไปสู่ที่โหนดที่นั่น

คราวที่เมืองไพศาลี เกิดไข้ทรพิษระบาด ผู้คนล้มตายจนซากศพเกลื่อนกลาด พวกเจ้าลิจฉวี ขอให้พระองค์มาช่วย คือนั้นเทวดาช่วยบันดาลให้ฝนตก ชัดซากศพ และทำความสะอาดจนหมด รุ่งเช้าพระองค์ไปถึงก็สะอาดทั้งเมือง แล้วจึงรับบิณฑบาต เจริญพระปริตร และเจริญพระพุทธมนต์ อมนุษย์ก็ปลาสนาการไปหมด

๕. โลกวิทู

แปลว่า “รู้แจ้งซึ่งโลก”

“โลก” มีความหมายว่า

- เป็นที่ก่อแห่งสัตว์ เพราะเป็นที่เกิดที่อยู่ของสัตว์
- เป็นที่ก่อผลแห่งสัตว์ เพราะเป็นที่ซึ่งสัตว์ก่ออกุศลและกุศล เฉพาะโลกมนุษย์ที่มนุษย์

อาศัยสร้างบุญ แล้วส่งผลไปสวรรค์ บำเพ็ญบารมีไปนิพพาน ถ้าสร้างบาปก็ไปนรก

โลกแบ่งเป็น ๓ คือ

- ๕.๑ สังขารโลก
- ๕.๒ สัตว์โลก
- ๕.๓ โอกาสโลก

๖. อนุตตโรปริสทมมสารถิ

พระองค์เปรียบเสมือนสารถิผู้ฝึกสอนคนเป็นอย่างดี คือ ทรงมีพระปรีชาญาณ ฝึกสอนคนให้เป็นคนดี จนบรรลุมรรคผลนิพพานได้ ย่นคำสอนเป็น **ศีล สมาธิ ปัญญา** ด้วยอุบายสอนต่างๆ ให้ตรงกับนิสัย เช่น ทรงเนรมิตนางฟ้าล่อพระนันทกุมาร ผู้มีนิสัยทางราคะจริต เป็นกุศโลบายให้เบื่อง่ายในรูป

- ใช้อิทธิปาฏิหาริย์ ปราบพระยานาคพ่นพิษให้พ่ายแพ้ ทำให้อุรุเวลกัสสปะเลื่อมใส
- การแสดงจกกรม คือเดินอยู่บนน้ำ แล้วเหาะขึ้นบนอากาศ แล้วลอยลงมาสู่เรือของอุรุเวลกัสสปะและบริวาร เพื่อให้รู้ว่าทางที่ไปไม่ใช่ทางไปมรรคผล จนอุรุเวลกัสสปะละทิฐิ ขอบวชในพระศาสนา ทั้งที่กัสสปะและคยากัสสปะก็ตามมาอีก ทำให้ทรงสามารถปักหลักศาสนาในกรุงราชคฤห์

๗. สตุถาเทวมานุสสานิ

แปลว่า พระองค์เป็นบรมครูแห่งเทวดา และมนุษย์โดยเห็นได้จากพุทธกิจ ๕ ประการ ที่กล่าวมา แล้วว่า ยามเย็นและค่ำ เป็นครูของมนุษย์ ยามเที่ยงคืน เป็นครูของเทวดา

ในมงคลสูตร ยืนยันอีกว่า แสดงมงคลสูตรเพราะเทวดามาเฝ้าและยกปัญหาว่าอะไรเป็นมงคล

๘. พุทฺโธ

แปลได้หลายนัย แต่ในที่นี้แปลว่า “เป็นผู้บาน” หรือ “เป็นผู้เบิกบานแล้ว”

บานนั้นเปรียบด้วยดอกบัว เมื่อพระองค์ประกอบความเพียร ยังไม่ตรัสรู้ เปรียบเหมือนยัง เป็นดอกบัวตูม พอตรัสรู้ก็เป็นบัวบาน พระกมลก็เบิกบานเต็มที่

๙. ภควา

แปลว่า “หัก” หรือ “แจก”

“หัก” หมายความว่า พระองค์หักเสียได้ ซึ่งสังสารจักร คือ อวิชชา ตัณหา อุปาทาน ซึ่งเป็นกำลังดันให้หมุนเวียนว่ายอยู่ในวัฏฏสงสาร พระองค์จึงพ้นจากภพ ๓ ออกสู่นิพพาน

“แจก” หมายความว่า เมื่อพระองค์ตรัสรู้ ทรงรู้แจ้งสามารถจำแนกแยกแยะธรรมส่วนที่ละเอียดให้เห็น เช่น ทรงจำแนกขันธ ธาตุ อายตนะ จิต เจตสิก รูป นิพพาน เป็นต้น รวมทั้งหลักธรรมอื่นๆ ให้สาวก รู้เห็นและปฏิบัติสืบมา

พระธรรมคุณ

๑. สวากขาโต ภควตา ธมฺโม

ธรรมในที่นี้ กล่าวเฉพาะ “พระสัทธรรม”

“สวากขาโต” แปลว่า “ธรรมที่พระองค์กล่าวดีแล้ว” หมายความว่า ธรรมที่พระองค์ตรัสสอนล้วนส่งผลให้ผู้กระทำตามได้รับความร่มเย็นเป็นสุขทั้งทางโลกและทางธรรม

ธรรมที่พระองค์ตรัสสอน ได้ชื่อว่า “สวากขาตธรรม” มีอริยมรรคเป็นต้น

พระสัทธรรม แบ่งเป็น ๓ หมวด คือ

ปริยัติธรรม ได้แก่ คำสั่งสอนอันเป็นแนวทางไปสู่ปฏิบัติ

ปฏิบัติธรรม ได้แก่ คำสอนที่บ่งวิธีการปฏิบัติโดยตรง มีผลส่งให้ถึงปฏิเวธ

ปฏิเวธธรรม ได้แก่ การรู้แจ้งแทงตลอดสภาวะความเป็นจริง ทั้งหมด

๒. สนฺทิฎฐิโก

แปลว่า คำสอนของพระองค์นั้น ผู้ใดปฏิบัติตามผู้นั้นจะเห็นผลได้ด้วยตนเอง เห็นแทนกันไม่ได้

๓. อกาลิโก

ผู้ใดปฏิบัติ ผู้นั้นย่อมได้รับผลเสมอโดยไม่จำกัดเวลาว่ามีเขตเพียงนั้นเพียงนี้

๔. เอหิปสสิโก

เพราะเหตุว่าเป็นของดี ของจริง เมื่อผู้ใดปฏิบัติได้แล้ว จึงเป็นเสมือนสิ่งที่น่าจะเรียก บอก คนอื่นมาคว่า นี่ดีจริงอย่างนี้

๕. โอปนยิโก

เมื่อดีจริงก็ควรน้อมนำของดีจริงที่พบแล้วเข้ามาไว้ในตน คือยิ่งถือปฏิบัติเรื่อยไปไม่ละวางเสีย

๖. ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิ

ธรรมนั้นถึงรู้ได้เฉพาะด้วยตนเอง คล้ายข้อ ๒ แต่ข้อนี้เน้นอาการรู้ คือ ผู้ปฏิบัติตามธรรม จะรู้ว่าธรรมดีจริง และได้ผลเป็นอย่างไร เกิดจากการปฏิบัติของตนเอง ด้วยใจของตนเอง เป็นรสทางใจ ที่แม้แยกเย็นเป็นสุขปานใด ก็เล่าให้ใจเราเป็นอย่างเขาไม่ได้

พระสังฆคุณ

สาวกตามความหมายในบทสังฆคุณ กล่าวเฉพาะอริยสาวกเท่านั้น

สาวกของพระองค์ มี ๒ จำพวก

๑. ปุณฺณสาวก ได้แก่ ปุณฺณผู้ที่เลื่อมใสในพระรัตนตรัย แต่ยังไม่ได้บรรลุธรรม

๒. อริยสาวก แปลว่า สาวกผู้ประเสริฐ

คือ สาวกผู้ได้บรรลุธรรมวิเศษแล้ว เป็นชั้นอริยะ หรืออริยสาวก จัดเป็น ๔ คู่ ตามลำดับ ธรรมที่บรรลุ

๑. โสตาปัตติมรรค และ โสตาปัตติผล

๒. สกิทาคามิมรรค และ สกิทาคามิผล

๓. อนาคามิมรรค และ อนาคามิผล

๔. อรหัตมรรค และ อรหัตผล

ถ้าจัดเป็นรายบุคคล ได้เป็นอริยบุคคล ๘ หรือพระอริยสาวก ๘

พระอริยบุคคล บำเพ็ญกิจถูกส่วน เห็นดวงใส เข้าถึงกายต่างๆ จนถึงกายธรรมเป็นชั้นๆ ไป เมื่อดวงธรรมกายมนุษย์ขยายออก ได้ปฐมฌาน กายธรรมเข้าปฐมฌาน ใจธรรมกายน้อมไปในละเอียดขึ้น เกิดฌานใหม่เป็นลำดับ จนถึงฌานที่ ๘ เรียกเข้าฌานโดย**อนุโลม** แล้วย้อนกลับจับแต่ฌานที่ ๘ ถอยหลังมา ๑ เรียก**ปฏิโลม** ทำดังนี้ ๗หน

ธรรมกายอยู่บนฌานที่ ๘ ตั้งแต่ ๑ - ๘ ตาธรรมกายคู่อริยสัจ ๔ ถูกส่วนเข้าธรรมกายก็ตกศูนย์ เป็นดวงใส ศูนย์นั้นกลายเป็นธรรมกายพระโสดา

ธรรมกายโสดาเข้าฌาน พิจารณาอริยสัจ ๔ ในกายทิพย์ ตกศูนย์ เป็นพระสกิทาคามี
ธรรมกายสกิทาคามีเข้าฌาน พิจารณาอริยสัจ ๔ ในกายรูปพรหมตกศูนย์ เป็นพระอนาคามี
ธรรมกายอนาคามีเข้าฌาน พิจารณาอริยสัจ ๔ ในกายอรูปพรหม ตกศูนย์ เป็นพระอรหันต์

ขั้นพระโสดา ละกิเลสได้ ๓ คือ

๑. **ลักกายทิฏฐิ** ละได้เพราะพิจารณาเห็นว่าสังขารเป็นเรือนอาศัยชั่วคราว แต่ธรรมกายเป็นนิจจัง สุขัง อัตตา
๒. **วิจิกิจฉา** เพราะเข้าถึงธรรมกาย ถอดกายที่เป็นโลกีย์ได้เป็นพระรัตนตรัยแล้ว
๓. **สีลัพพตปรามาส** เมื่อเป็นพระรัตนตรัย ท่านไม่มียึดมั่นศีลและวัตรนอกศาสนาแล้ว

ขั้นพระสกิทาคา ละเพิ่มอีก ๒ คือ

๑. กามราคะ ได้แก่ ความกำหนัดยินดีในวัตถุกาม และกิเลสกาม
๒. พยาบาทอย่างหยาบ ได้แก่ การผูกใจโกรธ

พระอนาคามี ละกามราคะ พยาบาทอย่างละเอียด

พระอรหันต์ ละกิเลสทั้ง ๕ ดังกล่าวได้โดยสิ้นเชิง และสังโยชน์เบื้องบน ๕ คือ

๑. รูปราคะ คือ ความกำหนัดยินดีในรูปฌาน
๒. อรูปราคะ คือ ความกำหนัดยินดีในอรูปฌาน
๓. มานะ คือ ความถือตน
๔. อุทธัจจะ คือ ความฟุ้งซ่าน
๕. อวิชชา คือ ความมืด ความโง่ ไม่รู้อดีต ปัจจุบัน และอนาคตของสังขาร ไม่รู้ปฏิบัติ-สมุปบาทธรรม และอริยสัจ จึงรวมเป็น ๑๐ ประการที่พระอรหันต์ละได้

พระอริยบุคคลจึงเป็นผู้ที่ :-

๑. **สุปฏิปันโน** ท่านปฏิบัติดีแล้ว คือ ปฏิบัติตามแนวมัชฌิมาปฏิปทา เป็นทางสายกลางตามที่พระบรมศาสดาดำเนินมาแล้ว ไม่หย่อนเกินไป ไม่ตึงเกินไป
๒. **อุชุปฏิปันโน** ปฏิบัติแล้วตรง คือการปฏิบัติมุ่งตรงสู่พระนิพพาน ไม่วอกแวกไปทางอื่น
๓. **ฉายยปฏิปันโน** ปฏิบัติมุ่งเพื่อรู้ธรรมที่จะออกจากภพ ๓ โดยแท้
๔. **สามิจิปฏิปันโน** ปฏิบัติอย่างดีเลิศ เพราะท่านปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงนิพพานจริงๆ
๕. **อาหุเนยโย** จึงเป็นผู้ควรเคารพสักการะ
๖. **ปาหุเนยโย** จึงเป็นผู้ควรต้อนรับ
๗. **ทกฺขิณเณยโย** จึงเป็นผู้ควรรับของที่เขาทำบุญ
๘. **อณฺชลิกรณเณยโย** จึงสมควรกราบไหว้

๙. อนุตตร ปุณณกเขตต์ โลกสส เป็นเนื่อนาบุญอันเลิศ ไม่มีอื่นจะดีกว่าอีกแล้ว
แม้กาลเวลาผ่านมานาน ก็ไม่มีอะไรเป็นข้อห้ามว่า ผู้ที่ปฏิบัติตามจะไม่ได้รับผลอย่างที่ท่าน
ได้รับ นอกจากคำกล่าวอ้างของคนเกียจคร้าน

คำว่า **“อกาลโก”** เป็นหลักฐานยืนยันว่า **ผู้ใดปฏิบัติตามธรรมของพระองค์ ย่อมจะเกิดผลทุกเมื่อ**
ดังนั้นปัญหาจึงเหลือว่า **พวกเราจะปฏิบัติจริงหรือไม่เท่านั้น**

ดังพรรณนามานี้ ฟังระลึกว่าพระโอวาทในเรื่องบูชา พระองค์สรรเสริญ **“ปฏิบัติบูชา”** มากกว่า **“อามิสบูชา”** (บูชาด้วยเครื่องสักการะ)

อย่าเพียงแต่ท่องจำ อิติปิโส ภควา...หรือเพียงแต่ระลึกถึงพระคุณเหล่านี้ แต่ให้มุ่งอิทธิบาท ๔ บัณฑิต บากบั่น วิจารณ และทดลอง โดยเฉพาะในการบำเพ็ญสมาธิภาวนา

ว่าด้วยรัตนะ

“รัตนัตถ์” แปลว่า หมวดสามแห่งรัตนะ คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ประเสริฐ
กว่าสวัสดิคุณรัตนะในไตรภพ เพราะเป็นของทำความดีให้แก่โลกทั้งสาม

กามโลก มีรัตนะ คือ เพชร แก้ว ทั้งเป็นและตาย

“แก้วเป็น” ที่เป็นรัตนะเจ็ดของจักรพรรดิ

รูปโลก มีรัตนะให้แสงสว่างในโลกของเขา

อรุณโลก มีรัตนะให้แสงสว่างในโลกของเขา

รัตนะ จึงเป็นของทำความยินดีและปลื้มใจแก่มนุษย์ เทวดา พรหม อรูปพรหม ได้เท่ากำลัง
ของรัตนะนั้นๆ

“รัตนะเป็น” ทำให้มีขึ้นได้ด้วยความเพียร ระวังกาย วาจา ใจ ให้บริสุทธิ์ทวีขึ้น อย่าหยุด จน
เห็น **“ศูนย์”** ที่กลางตัวเหนือสะดือ ๒ นิ้วมือ เรียก **“ดวงปฐมมรรค”** มีขนาดต่างๆ กัน โตไม่เกิน
ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ เล็กไม่เกินดวงตาข้างใน ให้หมั่นเอาใจจรดอยู่ที่ดวงนี้ ในอิริยาบถทั้งสี่เท่านั้น
ใจหยุดกลางดวงปฐมมรรค จะเข้าถึงภายในกายตามลำดับ

**“หยุดให้มากที่สุดก็เจริญที่สุด หยุดต้องมีกลเม็ด หยุดดับหยาบไปหา
ละเอียดย่ำไป ไม่ใช่หยุดแล้วไม่ทำอะไร ทำหยุดในหยุดนั้นแหละหนักขึ้นทุกที
ไม่มีเวลาหย่อนจึงจะเจริญถึงที่สุดเร็ว”**

แล้วจะเข้าถึงธรรมกาย เป็นกายสำคัญที่สุดในพระพุทธศาสนา **ผู้ใดทำกายนี้ได้ชื่อว่า เป็น อนุ
พุทธเจ้า** ตามพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้า มีหลายจำพวก

- สัพพัญญูพุทธเจ้า
- ปัจเจกพุทธเจ้า
- สาวกพุทธเจ้า
- สุตพุทธเจ้า
- พหุสุตพุทธเจ้า
- อนุพุทธเจ้า

พระรัตนตรัยและการเข้าถึง (โดยย่อ)

พระรัตนตรัย

“รัตนะ” แปลว่า แก้ว

ในที่นี้ หมายถึง แก้วที่ประเสริฐ เช่น แก้วมณีโชติรส ใครมีไว้อย่อมอึ้งอัมมกัใจยิ่งกว่าทรัพย์ใดในโลก

การเข้าถึงพระรัตนตรัย ก็ชื่นใจ อิ่มใจนัก

ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเราตถาคต

- ร่างกายพระลัทธิธัมมะ ไม่ใช่พุทธรัตนะ ทรงทำความเพียรถึง ๖ พรรษา จึงพบรัตนะในพระองค์ คือ “กายธรรม” มีสัณฐานเหมือนพระปฎิมากรเกิดดอกบัวตูม สีเหมือนนกระจกปรากฏอยู่ในศูนย์กลางกาย

ใน **อัครคัมภีร์สูตร สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค** ยืนยันความไวเช่นนั้นว่า ธรรมกายนี้เป็นชื่อตถาคตโดยแท้

ส่วนเรื่องพระวักกลี กล่าวถึง

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นเรา” จึงหมายความว่า

- ผู้ใดเห็นดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย ผู้นั้นเห็นเรา คือ ตถาคต หรือ
- ผู้ใดเห็นดวงธรรมนี้ ผู้นั้นเห็นพระพุทธเจ้า หรือ
- ผู้ใดเห็นธรรมกาย ผู้นั้นเห็นพระพุทธเจ้า

เพราะฉะนั้น พระวักกลีอยู่ใกล้ๆ พระองค์ หากดูด้วยตาธรรมดาก็ควรจะเห็นได้ แต่ที่แลเห็นเป็นแต่เปลือกของพระองค์ และยังตรัสว่าเป็นกายที่เปื่อยเน่า

“เรา” ในที่นี้ จึงหมายถึง “กายภายใน” คือ ธรรมกายนั่นเอง

“ผู้ที่ปฏิบัติจะตอบปัญหานี้ได้ด้วยตนเอง”

- ธรรมกาย มีสีใสเหมือนแก้ว ชื่อว่า “พุทธรัตนะ”
- ธรรมที่กลั่นออกจากหัวใจธรรมกาย ชื่อว่า “ธรรมรัตนะ”
- ดวงจิตของธรรมกาย ชื่อ “สังฆรัตนะ”

ทั้งสามมีความเกี่ยวเนื่องกัน พราจากกันไม่ได้ ผู้ใดเข้าถึงพุทธรัตนะ ก็ได้ชื่อว่า เข้าถึงธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะด้วย

การเข้าถึงพระรัตนตรัย

เพียงแต่เลื่อมใส ท่องบ่น ปฏิญาณตน ยังไม่เรียกว่า **“เข้าถึง”** อย่างมากก็เรียก **“ขอลถึง”**

การจะเข้าถึงต้องบำเพ็ญเพียรตามพระบรมศาสดา จนบรรลุกายธรรม ด้วยการเพียรเสมอในทุกอิริยาบถ อย่าหยุด อย่าท้อแท้ ผลจะเกิดวันหนึ่ง คือ รู้แจ้งเห็นจริงได้ด้วยตัวเอง

การปฏิบัติเช่นนี้ไม่พ้นวิสัยของมนุษย์ เพราะในปัจจุบัน ผู้ที่ได้ธรรมกายก็มีอยู่มาก ถามเขาเหล่านั้นได้ว่า ผู้ที่ได้ธรรมกายมีความอิมเอิบและสุขกายใจเพียงไหน จะได้รับรู้ด้วยว่า ศีล สมาธิ ปัญญาจริงแค่ไหน

ตนเป็นที่พึ่งของตน

อัตตา (ตน) มี ๒ อย่าง คือ

๑. **อัตตาสมมุติ** คือ กายโลเกีย ตั้งแต่กายมนุษย์ ทิพย์ พรหม อรูปพรหม เพราะมีการเกิดตาย
๒. **อัตตาแท้** คือ กายโลกุตตระ หรือ ธรรมกาย
“ธรรมกาย นี่แหละ คือ อัตตาแท้ หรือ ตนแท้”

การรักษาไตรทวาร

“**ไตรทวาร**” แปลว่า ประตูทั้งสาม หมายถึง กาย วาจา ใจ

กาย วาจา ใจ เป็นทวาร เพราะความดีและความชั่วลอดเข้าไปถึงจิตทางนี้

ความชั่ว เป็น ทุกุจิต

ความดี เป็น สุขจิต

วิธีที่จะเข้าไป มีอาการไหวก่อน เรียกว่า “**วิมูญฺติ**”

กายวิมูญฺติ ไหวทางกาย

วจีวิมูญฺติ ไหวทางวาจา

มโนวิมูญฺติ ไหวทางใจ

อะไรบังคับให้ไหว ?

สังขาร คือ ความรู้สำนึกคิดปรุงแต่ง มี ๓ จำพวก คือ

๑. กายสังขาร บังคับทางกาย
๒. วจีสังขาร บังคับทางวาจา
๓. จิตสังขาร บังคับทางใจ

มีทางเกิดเป็น ๒ ฝ่าย

๑. **ฝ่ายทุจฺจิต** เกิดจาก อวิชชา และอาสวะ เป็นดวงดำมืด เป็นฝ่ายชั่ว (ดำ) ภาคมารคอยอำนวยความสะดวกให้มืด

๒. **ฝ่ายสุจฺจิต** เกิดจากวิชชา และอนาสวะ เป็นดวงขาวใสซ่อนอยู่ในดวงธรรม ที่ทำให้เป็น กายมนุษย์ เป็นฝ่ายดี (ขาว) ภาคพระ อำนวยความสะดวก

เราจึงคอย บำเพ็ญสมาธิให้ดวงขาวใสปรากฏอยู่ในศูนย์กลางกายเสมอ ประกอบแต่กุศลกรรม-บถ ๑๐ เวลาจะตายถ้าตกไปอยู่ฝ่ายดำ เรียกว่า **หลงตาย** จะไปทุกติ จึงเป็นการจำเป็นที่ต้องระวัง ให้อยู่ฝ่ายขาว

ดังนั้นพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ จึงเป็นที่พึ่งอันสูงสุดของเราเท่านั้น

๓

รตนัตตยคมนาปนนามคากา

(ความนอบน้อมพระรัตนตรัย)

๖ มีนาคม ๒๕๕๒

นโม.....

อิจฺเจตํ รตนัตตยํ.....

ความนอบน้อมพระรัตนตรัย ในอดีต ปัจจุบัน อนาคต และถึงเป็นที่พึง โดยย่อ “นโม” แปลว่า นอบน้อม

๑. นอบน้อมด้วยกาย

๑.๑ เมื่อมีพระชนม์อยู่

- ถวายบังคมด้วยเบญจางคประดิษฐ์
- คอยฟังพระโอวาทานุสาสน์อย่างตั้งใจ
- ไม่เปล่งวาจาารบกวน
- ไม่นั่งไถ่และเหนื่อลม จะเป็นที่รำคาญพระนาสิก ไม่นั่งไถ่ให้ต้องตะเบ็ง ไม่นั่งตรงหรือหลังนัก ทำให้ต้องหันพระพักตร์มากไป

๑.๒ เมื่อเสด็จดับขันธแล้ว

ในเขตเจดีย์ทั้ง ๔ ได้แก่ บริโณคเจดีย์ ธาตุเจดีย์ ธรรมเจดีย์ อุทเทสิกเจดีย์

- ลดร่มลง ห่มลดไหล่
- ถอดรองเท้า
- ไม่ส่งเสียงดังและขาดความเคารพ
- ไม่ทิ้งของสกปรก
- เมื่อเห็นวารกให้ปัดกวาด ทำความสะอาด
- ซ่อมแซมปฏิสังขรณ์

๒. นอบน้อมด้วยวาจา

- นำเรื่องพระรัตนตรัยไปสรรเสริญอยู่เนืองๆ

๓. นอบน้อมด้วยใจ

- คิดถึงพระรัตนตรัยอยู่เนืองๆ ไม่ให้ใจไปจรดกับอารมณ์สิ่งอื่นมากนัก หมั่นประคองใจ ให้จรดอยู่กับพระรัตนตรัย

ศฤงษณ์ และบรรพชิต ในเวลาทำศาสนกิจทุกครั้ง ต้องนอบน้อมให้ครบถ้วน ถูกพระรัตนตรัยทั้งสามกาล ด้วยการกล่าวคำว่า

“นโม ตสฺส ภควโต....เพื่อนอบน้อมพระรัตนตรัยในอดีต ปัจจุบัน อนาคต

ในทางปริยัติ

“รัตน” แปลว่า แก้ว “ตรัย” แปลว่า สาม

“รัตน” + “ตรัย” แปลว่า แก้วสามประการ

“พุทฺธรัตนะ” แก้ว คือ พระพุทธ

“ธรรมรัตนะ” แก้ว คือ พระธรรม

“สังฆรัตนะ” แก้ว คือ พระสงฆ์

ทำไมนำพระรัตนตรัยมาเปรียบด้วยแก้ว ?

เพราะแก้ว หรือเพชร ล้วนเป็นวัตถุที่ทำความยินดีให้บังเกิดแก่เจ้าของหรือผู้พบเห็น แสดงว่าเป็นผู้มั่งมี รัตนตรัยก็เป็นที่ยินดีของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายเช่นกัน

ในทางปฏิบัติ พระรัตนตรัยเป็นแก้วจริง ๆ ประเสริฐเลิศกว่ารัตนใดในสามภพ จะเข้าให้ถึงจริง ต้องปฏิบัติให้ถูกวิธี จึงเรียกว่า “ปฏิบัติ” แปลว่า ถึงเฉพาะผู้ปฏิบัติ

การถึงรัตนตรัยของผู้ปฏิบัติแบบต่างๆ

ผู้ปฏิบัติ	พระพุทธ	พระธรรม	พระสงฆ์
๑. ผู้ไม่ได้ศึกษา	พระประธานในโบสถ์	ใบลานในตู้พระธรรม	พระสงฆ์ทุกวันนี้
๒. ผู้เล่าเรียน พุทธประวัติ	เจ้าชายสิทธัตถะที่ตรัสรู้ ใต้ต้นโพธิ์	ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร	ปัญจวัคคีย์ ถึง พระสุภัททาสวาก องค์สุดท้าย
๓. ผู้มีสติปัญญา ศึกษามาก	คิดว่า “พุทธ” แปลว่า ตรัสรู้ = รู้นั่นเอง เป็นพระพุทธเจ้า	ความรู้ที่ถูกต้องของ ตัวท่านเอง	ตัวของท่านเองที่ รักษาความรู้ถูกต้อง ไม่ให้หายไป
๔. หลวงพ่อ วัดปากน้ำ	ธรรมกาย	ดวงธรรมที่ทำให้เป็น ธรรมกาย	ธรรมกายละเอียด

การเข้าถึงพระรัตนตรัย ๓ แบบแรก ก็ถูกแต่ยังเข้าไปไม่ถึงแก่น เหมือนเอานิ้วไปจรดเข้าที่
กะโหลก เปลือก และกระดูกเท่านั้น ยังไม่ถูกแก่น ของตนไม้

การเข้าถึงพระรัตนตรัย ต้องเอากาย วาจา ใจ ที่ละเอียดจรดเข้าไปให้ถึงแก่นจริง ๆ

กายสังขาร (ลมหายใจเข้าออก)

วจีสังขาร (ความตรึกตรองที่จะพูด)

จิตสังขาร (ความปรุงของจิต)

สามอย่างนี้หยุดเป็นจุดเดียวกันที่ศูนย์กลางกาย จะเข้าถึง “ดวงธรรม”

“ดวงธรรม” มีชื่อเรียกต่างๆ กันว่า

- ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน
- พระธรรมดวงแก้ว
- ปฐมมรรค (ในมูลกัจจาย)

กาย วาจา ใจ ที่ละเอียดจรดลงที่ศูนย์กลางดวงธรรม หยดเป็นจุดเดียว เรียก **“สังขารสงบ”** เช่น เด็กในท้องมารดา อยู่ในที่แคบได้ เพราะสังขารสงบนี้ เทวดา พรหม อรูปพรหมก็เช่นกัน จึงกล่าวว่า **“สงบสังขารทั้งหลายเสียได้ นำมาซึ่งความสุข”** และเป็นทางทำตนให้เป็นพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ

หยดในกลางดวงธรรม จะเห็นดวงต่างๆ คือ คีล สมภา วิภูญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ สลับกัน เข้ากายต่างๆ จนถึงพระธรรมกาย

เมื่อถึงพระธรรมกาย ก็เห็นตัวตนว่า กายมนุษย์ ทิพย์ พรหม อรูปพรหม เป็นกายสมมุติ สิ้นปัจจัยก็ต้องแตกสลาย **แต่ธรรมกาย เป็นเที่ยง เป็นสุข เป็นตัว**

ผู้ที่เข้าถึงพระรัตนตรัย ต้องเอาใจของตนไปจรดอยู่ที่ศูนย์กลางกายของตนนั้น แล้วทำให้หยุด หยุดในหยุด หนักเข้าไปทุกทีไม่ให้คลายออก ทำไปจนใจไม่คลายออก นี่เป็นทางไปของ พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ และถูกตำราของสัตว์ผู้ไปเกิดมาเกิดด้วย

“เพชร” หรือ “แก้วมณี” เป็นแก้วที่มีค่าสูงสุดในโลก ยังสู้แก้วของพระเจ้าจักรพรรดิไม่ได้ แต่ทั้งหมดไม่อาจเทียบค่าได้กับแก้วทั้งสาม คือ “รัตนตรัย” ผู้ใดเข้าถึง ลืมแก้วลืมสววรรค์ในโลกหมดทั้งสิ้น

“ที่ได้แสดงมาแล้วนี้ เป็นวิธีให้เข้าถึงรัตนะ ทั้ง ๓ คือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ หรือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ มีอาการต่างๆ กัน ในเมื่อจับหลักยังไม่ได้

ต่อเมื่อจับหลัก คือธรรมกายได้แล้ว จะเห็นว่าไม่ต่างกัน เนื่องเป็นอันเดียวกันแท้ๆ”

๔ อาทิตยปริยายสูตร

๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๖

นโม.....

เอวเมเม สุต.....

สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงอาทิตยปริยายสูตร จนทำให้ชฎิลเกิดความเลื่อมใสในพระองค์ แล้วจึงพร้อมใจกันไปแสดงความเชื่อนั้นต่อพระพักตร์ของพระเจ้าพิมพิสารพร้อมข้าราชการบริพาร เพราะพระองค์นับถือชฎิลนี้ยิ่งนัก โดยชฎิลเหาะขึ้นไปในอากาศ แล้วลงมาราบพระบรมศาสดา ๓ ครั้ง ปฏิญาณตนว่าเป็นศิษย์พระบรมครู ชนทั้งหลายจำนวน ๑๑ นหุตได้ฟังพระธรรมของพระองค์ในเวลาต่อมาก็เลื่อมใส สำเร็จมรรคผล ๑๑ นหุต อีก ๑ นหุต ตั้งอยู่ในพระไตรสรณคมน์ และศาสนาพุทธได้ปักหลัก ณ กรุงราชคฤห์ โดยเริ่มที่เวฬุวนาราม สวนไม้ไผ่ ที่ถวายโดยพระเจ้าพิมพิสารนั่นเอง

พระสูตรนี้ พระองค์ทรงแสดงของร้อนให้ชฎิลเข้าใจ เพราะชฎิลทั้งหลายเคยบูชาไฟมาจนช้านาน เป็นธรรมเนียมอันพระองค์ใช้ดับของร้อน

ตามพระบาลีว่า

สพฺพํ ภิกฺขเว อาทิตฺตํ ดูกรภิกษุทั้งหลาย สิ่งทั้งปวงเป็นของร้อน ภิกษุทั้งหลาย สิ่งอะไรเล่าเป็นของร้อน

จกฺขุํ ภิกฺขเว อาทิตฺตํ นัยน์ตาเป็นของร้อน
รูปทั้งหลายเป็นของร้อน
ความสัมผัสถูกต้องทางตาเป็นของร้อน
ความรู้สึกอารมณ์มีขึ้นเกิดขึ้น เพราะจักขุสัมผัส
เป็นปัจจัย แม้อันใด เป็นสุขบ้าง ทุกข์บ้าง
ไม่สุขไม่ทุกข์บ้าง แม้อันนั้นก็เป็นของร้อน

เกณฺ อาทิตฺตํ ฯ ร้อนเพราะอะไร ร้อนเพราะชาติ
ร้อนเพราะความกำหนดยินดี
ร้อนเพราะความโกรธประทุษร้าย
ร้อนเพราะความหลงมกมาย
ร้อนเพราะ ชาติ ความเกิด ชราความแก่
มรณะความตาย โสกะความเหงาใจ
ปริเทวะ ความพิโรธรำพัน
ทุกข์เพราะความไม่สบายกาย
โทมนัส เพราะความเสียใจ

อุปายาส เพราะความคับแคบใจ
เราจึงกล่าวว่าเป็นของร้อน

ฯลฯ

ในทำนองเดียวกัน สิ่งที่มากระทบทางหู จมูก ลิ้น กาย ใจ ล้วนเป็นของร้อนและร้อนเพราะสาเหตุเดียวกัน คือ ไฟราคะ ไฟโทสะ ไฟโมหะ ชาติความเกิด ชราความแก่ มรณะความตาย โศกความแค้นใจ ปริเทวะความพิโรธรำพัน ทุกข์ความไม่สบายกาย โทมนัสความเสียใจ อุปายาสความคับแคบใจ

จึงต้องแก้ไขที่ “สาเหตุ” ต้องแก้ไขทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไม่ให้ยินดียินร้ายในรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ ที่มากระทบถูกต้องอายตนะทั้ง ๖ นั้น

“ให้ทำใจให้หยุด หยุดเสียอันเดียวเท่านั้นดับหมด พอหยุดได้เสียก็เบื่อหน่าย”

แล้วพระพุทธองค์ก็ทรงแสดงธรรมต่อไปว่า

เอวํ ปสฺส ภิกฺขเว ดูกุรภิกษุทั้งหลายผู้ได้ฟังแล้ว เมื่อได้เห็นแล้วอย่างนี้
เบื่อหน่ายในตาบ้าง เบื่อหน่ายในรูปบ้าง เบื่อหน่ายในจักขุวิญญาณบ้าง
เบื่อหน่ายในจักขุสัมผัสบ้าง ความรู้สึกอารมณ์
อันนี้เกิดขึ้น เพราะอาศัยจักขุสัมผัสเป็นปัจจัยแม้อันใด
เป็นสุขบ้าง เป็นทุกข์บ้าง ไม่สุขไม่ทุกข์บ้างย่อมเบื่อหน่ายในความรู้้นั้น
ฯลฯ

คือ เบื่อหน่ายในรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์
เบื่อหน่ายในความรู้ทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ
เบื่อหน่ายในการสัมผัสทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

นิพพิณํ วิรชชติ เมื่อเบื่อหน่ายย่อมสิ้นกำหนด
พอสิ้นกำหนด จิตก็หลุดพ้น
เมื่อจิตหลุดพ้นเกิดความรู้ขึ้นว่า พ้นแล้ว ดังนี้
พระอริยสาวกนั้นย่อมทราบชัดว่า
ชาติสิ้นแล้ว พรหมจรรย์ได้อยู่จบแล้ว
กิจที่ต้องทำได้ทำเสร็จแล้ว
กิจอื่นเพื่อความเป็นอย่างนี้มิได้มีอีกแล้ว
ฯลฯ

อาทิตตปริยายสูตร ว่าด้วยของร้อนที่มากระทบอายตนะทั้ง ๖ วิธีแก้ก็คือ “ให้ทำใจให้หยุด หยุดอันเดียวเท่านั้นดับหมด พอหยุดได้เสีย ก็เบื่อหน่าย”

การทำใจให้ “หยุด”

ต้องทำใจหยุดอยู่ ณ ศูนย์กลางกาย ไสเหมือนดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ หยุดนิ่งเข้ากลางของกลาง ถึงดวงปฐมมรรค ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ เมื่อเข้าถึงกายมนุษย์ละเอียด อภิชฌา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ ของกายมนุษย์หายหายไปหมด เหลือของ

มนุษย์ละเอียด

ใจก็หยุดในศูนย์กลางกายมนุษย์ละเอียด เข้ากลาง ๖ ดวง ผ่านกายต่างๆ ถึงกายธรรม เป็นวิ
 ราคธาตุวิราคธรรมส่วนหยาบ คือ ส่วนย่อย ยังมีเจือปนกามราคานุสัย อวิชชานุสัย ปฏิฆานุสัยบ้าง
 ก็หยุดเข้าถึงกายธรรมขั้นต่อไป เข้าถึงกายโสดา หมดสักกายทิฏฐิ วิจิกิจนา สัมผัสพตปราคาส พระ
 สกิทาคา กามราคะพยาบาทหยาบหมด เข้าถึงพระอนาคา กามราคะพยาบาทละเอียดหมด เหลือ
 รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา จนเข้าถึงกายพระอรหันต์หยาบและละเอียด รูปราคะ อรูปราคะ
 มานะ อุทธัจจะ อวิชชาหลุดหมด เป็นวิราคธาตุวิราคธรรมแท้ เสร็จกิจในพระพุทธศาสนา

เมื่อเรารู้จักหลักจริงดังนี้ ให้ปฏิบัติตามแบบนี้ จะถูกทางมรรคผลนิพพาน

กายธรรมอย่างหยาบ โคตรภู โสดา สกิทาคา อนาคา อรหันต์ อย่างหยาบเป็น**ตัวมรรค**

กายธรรมอย่างละเอียด โสดา สกิทาคา อนาคา อรหันต์ อย่างละเอียด เป็น**ตัวผล**

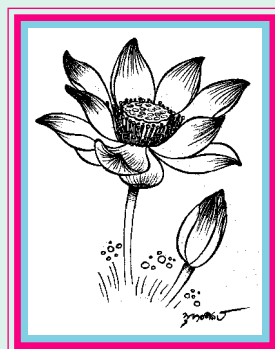
ธรรมที่ทำให้เป็นกายโคตรภู โสดา สกิทาคา อนาคา อรหันต์ (พอถึงธรรมที่ทำให้เป็นพระ
 อรหันต์) เป็นวิราคธาตุวิราคธรรม ก็ถึงนิพพาน

“พอถูกส่วนเข้า ก็ดึงดูดกันรั้งกันไปเอง”

เหมือนมนุษย์ในโลกนี้ คนมั่งมีเขาก็เหนียวรั้งคนมั่งมีไปรวมกัน คนยากจน มันก็เหนียวรั้ง
 คนยากจนคนจนไปรวมกัน นักเลงสุรา ภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา ก็ไปรวมกันเพราะมีอายตนะดึงดูด

ในกามภพก็มีโลกายตนะ อายตนะรูปพรหม อรูปพรหม นิพพาน เป็นอายตนะอันหนึ่ง
 หมดกิเลสแล้วนิพพานก็ดึงดูดไปนิพพานเท่านั้น

ให้รู้จักหลักจริงอันนี้ จึงจะเอาตัวรอดได้

๕ สิ่งที่เป็นเกาะเป็นที่พึ่งของตน

๑๓ กันยายน ๒๕๔๖

นโม.....

อตุตทีปา อตุตตสรณา.....

พระบรมศาสดา แสดงธรรมนี้ เพื่อให้พวกเราทั้งหลายได้รู้จักตน ว่าเป็นเกาะและที่พึ่ง ที่พึ่งอันนี้หากไม่ใช่พระบรมศาสดาแล้ว รู้เองไม่ได้

เมื่อพระบรมศาสดา แสดงพระธรรมเทศนาโปรดปัญจวัคคีย์ และ พระยสกับสหายสำเร็จแล้ว ทรงเสด็จไปยังเหล่าชฎิล ในระหว่างทางพบพวกราชกุมารเล่นซ่อนหากันในป่าไร่ฝ้าย ราชกุมารเหล่านั้นต่างก็มีมเหสี แต่องค์หนึ่งไม่มีมเหสี จึงจ้างหญิงแพศยาไปเป็นมเหสีกามะลอ เมื่อเล่นซ่อนหา ก็ถอดเครื่องประดับใส่ห่อให้มเหสีแต่ละองค์ถือ พระมเหสีกามะลอพอเห็นของมีค่ามากเช่นนั้นจึงได้หนีไปทั้งหมดช่วยกันค้นหาหญิงแพศยานั้น จนไปพบพระบรมศาสดาประทับอยู่โคนต้นไม้

ราชกุมารเหล่านั้นจึงทูลถามพระองค์ว่า เห็นหญิงถือห่อผ้าเดินไปทางนี้ไหม พระองค์ทรงรับสั่งว่า **“ราชกุมารทั้งหลาย เธอจะหาหญิงถือห่อผ้านั้นดี หรือจะหาตัวดี”**

ราชกุมารก็ทูลรับว่า **“หาตัวดี พระเจ้าค่ะ”**

พระองค์จึงทรงแสดงพระธรรมในเรื่องสิ่งที่เป็นเกาะเป็นที่พึ่งของตน แปลตามพระบาลี

อตุตทีปา ๑ มิตนเป็นเกาะ มิตนเป็นที่พึ่ง สิ่งอื่นไม่ใช่

ธมฺมาทีปา ๑ มีธรรมเป็นเกาะ มีธรรมเป็นที่พึ่ง สิ่งอื่นไม่ใช่

คำว่า ตน หมายถึงอะไร ?

หมายไว้หลายชั้น ตั้งแต่กายมนุษย์ถึงกายอรุปรหมละเอียด มี ๘ กาย ทั้งหมดอยู่ในภพ ๓ เป็น **“ตนในภพ”** โดยสมมติชั่วคราว ต้องเวียนว่ายตายเกิดเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เรียกว่า โลภีย์

ตั้งแต่กายธรรมถึงกายธรรมอรหัตละเอียด มี ๑๐ กาย เป็น **“ตนนอกภพ”** โดยวิมุตติ ไม่ใช่สมมุติ เป็นนิจจัง สุขขัง อัตตา

คำว่า ธรรม หมายถึงอะไร ?

ธรรม สำหรับให้ตนนั้นเป็นอยู่ ตนนั้นไม่มีธรรมเลยก็เป็นอยู่ไม่ได้ ทั้งกายมนุษย์ถึงกายพระอรหัตละเอียด มีถ้าไม่มีธรรมก็ดับหมด

ธรรมอยู่ที่ไหน ?

อยู่กลางกายมนุษย์ เรียกดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ใสเท่าฟองไข่แดงของไก่

“ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ใสเท่าฟองไข่แดงของไก่ ดวงนั้นแหละเรียกว่าธรรม

ธรรมดวงนั้นดับไป กายมนุษย์ก็ดับ

ธรรมดวงนั้นฟ่องใส สะอาด สะอาด กายมนุษย์ก็รุ่งโรจน์โชตินาการ

ธรรมดวงนั้นซุบซิดเศร้าหมอง กายมนุษย์ก็ไม่ฟ่องใส ซอมซ่อ ไม่สวยไม่งาม น่าเกลียด น่าชังไป เพราะธรรมดวงนั้นสำคัญนัก ธรรมดวงนั้นแหละเป็นชีวิตของมนุษย์ คือความเป็นอยู่ของมนุษย์ ความเห็น ความจำ ความคิด ความรู้ อยู่กลางดวงนั้น”

ดวงธรรม มีขนาดใหญ่ขึ้นไปเรื่อยๆ ถ้าเป็นดวงธรรมในภพอย่างใหญ่ก็เพียงแปดเท่า ของฟองไข่แดงของไก่ ถ้าเข้าถึงธรรมกาย ก็เห็นดวงธรรมนอกภพ เป็นดวงใสเหมือนกัน เส้นผ่า ศูนย์กลางจะเท่ากับหน้าตักธรรมกาย ซึ่งมีขนาดโตขึ้นไปตามลำดับ จนถึงกายธรรมอรหัตตะเลียด หน้าตัก ๒๐ วา จนถึงนับอสงไขยไม่ถ้วน

กายเป็นที่เกาะที่พึ่งได้อย่างไร ?

เรือล่มจมลงในมหาสมุทร มนุษย์นั้นก็ต้องพยายามว่ายน้ำไป เมื่อพบเกาะก็ยอมดีใจ หมดเหนื่อยยาก เพราะได้เกาะเป็นที่พึ่งพา มีผลไม้พอยังอัตภาพ กายมนุษย์ก็มีคุณสมบัติดังเกาะ เป็นที่พึ่งของเรา

เราอาศัย “กายมนุษย์” เป็นเกาะ ถ้าทิ้งกายมนุษย์ กายมนุษย์ละเลียดก็อยู่ไม่ได้ก็ต้องตาย

ส่วนธรรมเป็นเกาะอย่างไร ?

ถ้าไม่ได้ดวงธรรม กายต่างๆ ก็ไม่มีที่อาศัยหรือเป็นที่เกาะ เช่นกายมนุษย์ละเลียด มีกายมนุษย์หยาบเป็นเกาะ ส่วนธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ละเลียด ก็เป็นเกาะให้กายมนุษย์ละเลียด กายทิพย์ก็มีกายทิพย์กับธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ เข้าถึงไปเป็นลำดับทั้ง ๑๘ กาย ถึงกายธรรมอรหัตตะเลียดได้อาศัยกายธรรมพระอรหัตหยาบ และอาศัยดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระอรหัตหยาบ เป็นเกาะเป็นที่พึ่ง

กายมนุษย์และดวงธรรมกายมนุษย์จึงเป็นเกาะเป็นที่พึ่ง เราอาศัยอยู่กับกายมนุษย์เป็นที่พึ่งจริงๆ ทั้งอาบนำ อุจจาระ คนอื่นพึ่งไม่ได้ เราต้องทำเองทุกอย่าง

ส่วนกายมนุษย์ละเลียดที่อาศัยดวงธรรมนั้นอยู่ ก็มีธรรมดวงนั้นเป็นที่อาศัย กายมนุษย์ละเลียดจึงเป็นตัวของตัวเอง และเป็นที่อาศัยด้วย ธรรมก็เป็นตัวของตัวเองและเป็นที่อาศัยด้วย

ธรรมดวงนั้น เป็นที่พึ่งสำคัญ เพราะได้มาด้วยความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ถ้าธรรมดวงนั้นดับไป กายมนุษย์ละเลียดก็หมดที่พึ่ง กายทิพย์ก็เช่นกัน

ฉะนั้นจะต้องเรียนให้รู้จักกายของตัวเองก่อนว่า กายมนุษย์นี้เป็นตัวโดยสมมติทั้ง ๘ กายที่อยู่ในภพเรียกว่า “อตฺตสมมติ” แปลว่า ตัวโดยสมมติ

จะเอาของจริงต้องเข้าถึง “กายธรรม” ที่เป็นกายนอกภพ เป็นนิจจัง สุขขัง อัตตา

ส่วนธรรมที่ทำให้เป็นกายทั้ง ๘ กายแรก ก็เรียกว่า ธรรมสมมติ เหมือนกัน ที่พระพุทธเจ้า

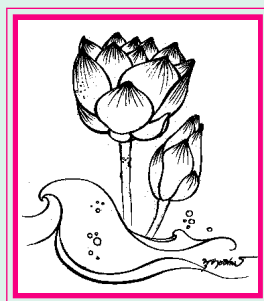
ตรัสว่า “สพเพ ธมมา อนุตตาทิ” แปลว่า ธรรมทั้งสิ้นไม่ใช่ตัว ตัวทั้งสิ้นไม่ใช่ธรรม ตัวก็เป็นตัว ธรรมก็เป็นธรรม

“จะไปฟังสิ่งอื่นเลอะละไม่ได้ ถ้าฟังจ้าวฟังผี เทียบนบานศาลกล่าวนี่ เพราะพวกเหล่านี้ไม่ได้ยิน ไม่ได้ฟังธรรมของสัตบุรุษ ไม่ได้ศึกษาในธรรมของสัตบุรุษ ความเห็นจึงพิรุณไปเสียแล้ว ไม่ได้ยิน ไม่ได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้า ไม่ได้ฝึกฝนใจในธรรมของพระพุทธเจ้า ความเห็นจึงได้เลอะเลือนไปเช่นนั้น ถ้าไม่เลอะเลือนจะต้องมี ๒ อย่างนี้เท่านั้น คือ มีกาย กับธรรม ๒ อย่างนี้เท่านั้น”

“มีตัวกับธรรม ๒ อย่างนี้เท่านั้น กายมนุษย์ก็มีตัว กายมนุษย์ก็มีธรรมที่ทำให้เป็นสัตว์ตลอดทุกกาย ทั้ง ๑๘ กาย มีตัวกับมีธรรมที่ทำให้เป็นตัว แต่ว่าตัวทั้งหลายเหล่านั้นทั้ง ๘ กายในภพ เป็นอนิจจัง ทุกขัง อนตตา หมดไม่เหลือเลย

ทั้ง ๑๐ กายนอกภพเป็น นิจุจํ สุขํ อตฺตา หมดไม่เหลือเลย ตรงกันข้าม อย่างนี้เป็นของเที่ยงของจริงหมด แต่ว่าในภพแล้วเป็นของไม่เที่ยง ไม่จริงหมด”

“ให้รู้จักหลักพระพุทธศาสนาอย่างนี้ ตามความเป็นจริงของทางมรรคผล ตามความเป็นจริง ของกายที่เป็นของในภพนอกภพชัดอย่างนี้ละก็ ก็ไม่ม่งมาย การหาเลี้ยงชีพ หรือการเป็นอยู่ในหมู่มนุษย์ ก็ไม่สับสน อลหม่านกับใคร ให้แต่ความสุขกับตน และบุคคลผู้อื่นเป็นเบื้องหน้า”

๒๐ กันยายน ๒๕๕๖

นโม.....

ทานนิจ เปยุวชชนุจ.....

“พระรัตนตรัย” เป็นที่พึ่งของเราทั้งหลาย สิ่งอื่นนอกจากนี้ไม่มีอีกแล้ว แยกโดยวัตถุออกเป็น ๓ คือ

พุทฺโธ เป็นเนमितกนาม เกิดจาก พุทธรัตนะ

ธมฺโม เป็นเนमितกนาม เกิดจาก ธรรมรัตนะ

สงฺโฆ เป็นเนमितกนาม เกิดจาก สังฆรัตนะ

แต่โดยอรรถประสงค์แล้วเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แยกจากกันไม่ได้ เป็นตัวพระพุทธศาสนา และมีอยู่ในตัวเราทุกคน

เหตุนี้พระบาลีจึงกล่าวไว้ว่า

นตฺถิ เม สรณํ..... “สิ่งอื่นไม่ใช่ที่พึ่งของเรา พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของเรา”

บัดนี้ท่านทั้งหลายพากันมาบริจาคทานแก่พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ณ วัดปากน้ำ ถูก **“ทักษิณียบุคคล”** มี ๘๐ กว่าบุคคล จึงได้ผลยิ่งใหญ่ไพศาล

“การบริจาคทาน ถ้าถูกทักษิณียบุคคลก็เป็นผลยิ่งใหญ่ไพศาล ถ้าไม่ถูกทักษิณียบุคคลแล้ว ผลนั้นก็ทรมต่ำลง ถ้าถูกทักษิณียบุคคล ผลนั้นก็รุนแรงสูงขึ้น มีกำลังกล้าขึ้น”

ทักษิณียบุคคล มี ๙ จำพวก เป็นบุคคลผู้ควรถวายทานให้

๑. พระอรหันต์ผลชั้นสูง

๒. พระอรหันต์มรรค

๓. พระอนาคามีผล

๔. พระอนาคามีมรรค

๕. พระสกทาคามีผล

๖. พระสกทาคามีมรรค

๗. พระโสดาปัตติผล

๘. พระโสดาปัตติมรรค

๙. โคตรภูบุคคลผู้มีธรรมกาย ทั้งพระภิกษุ สามเณร เด็ก หญิง ชาย

หลวงพ่อดัดปากน้ำขยายความในทางด้านปริยัติไว้ว่า :-

เมื่อบริจาทานแต่ทักษิณบุคคล ได้ชื่อว่า ให้ฐานะ ๕ ประการแก่ปฏิบัติภาทก ซึ่งเป็นที่ปรารถนาของมหาชนทั้งหลาย คือ

๑. **อายุ** เจ้าของทานให้อายุ ชื่อว่าให้อายุแก่ตัวเองย่อมมีอายุยืนนาน

๒. **วรรณะ** เจ้าของทานให้ความสวยงามแก่ร่างกาย ชื่อว่าให้ความสวยงามแก่ตัวเอง คือความสดชื่นแห่งร่างกาย ผิวพรรณจึงผุดผ่องดังดุจดาว

๓. **สุขะ** เจ้าของทานให้ความสุขกายสบายใจ ชื่อว่าให้ความสุขแก่ตัวเอง มีความสบายกายสบายใจ

๔. **พละ** เจ้าของทานให้กำลัง (ทั้งกาย วาจา ใจ) ชื่อว่าให้กำลังแก่ตัวเอง ทั้งกาย วาจา ใจ

“กำลังทั้ง ๓ นี้แหละสำคัญนัก กำลังกาย เวลาจะใช้งานการด้วยกาย กำลังวาจาที่ต้องใช้วาจาโต้ตอบระหว่างประเทศต่อประเทศนั้น หรือเวลาพูดกับคน ก็ใช้วาจา กำลังใจที่จะคิดการงานใหญ่โตกว้างขวางออกไป”

๕. **ปฏิภาณ** เจ้าของทานให้ความเฉลียวฉลาด ชื่อว่าให้ความเฉลียวฉลาดแก่ตัวเองในทุกสิ่งทุกอย่างและในหน้าที่ของตัว

ในหมู่มนุษย์โลกจะมีความสุข อาศัยสังคหวัตถุ ๔ ประการ คือ

๑. **ทาน** คือการให้ มีตั้งแต่ก่อนสมัยพุทธกาล นับแต่มารดาบิดาที่อยู่ร่วมกัน ก็ต้องแบ่งปันกัน ทั้งเงินทอง เสื้อผ้า อาหาร การให้จึงเป็นข้อสำคัญนัก

“ทานการให้ เป็นหลักสำคัญที่จะให้ความเจริญรุ่งเรืองแก่ผู้ให้” เช่น คนจีนรู้จักให้ก่อน จึงได้เป็นเจ้าแห่งใหญ่โตในประเทศอื่นได้

“อยู่ในสถานที่ใด ก็อย่าลืมทานการให้”

พ่อแม่ลูกอยู่ร่วมกันต้องให้กัน แม่ให้นมลูก ที่กลืนออกมาจากเงินแม่ เพราะนมนั้นกลืนออกมาจากเงินทอง มารดาบริโภคอาหารเข้าไป อาหารก็ไปเป็นนํ้านมให้ลูกดื่มกิน แม่โตขึ้นพ่อและแม่ก็ยังช่วยกันเลี้ยงดูให้ได้ทุกอย่าง

“เพราะการให้อย่างนี้แหละถึงได้นามระบือลือเลื่องไปทั้งเมืองว่า พ่อและแม่”

“โลกจะจงรักภักดีซึ่งกันและกัน ก็เพราะอาศัยให้”

บุคคลใดโกรธเคืองด่าว่าเรา เราค่อยๆ ให้เขา พอให้แล้ว เขาก็เซื่อง ใช้เขาทำอะไรเขาก็ทำเล็กด่า เล็กอิจฉาริษยา พ่อแม่ได้รับความนับถือจากลูก ภรรยาจิตใจสามีด้วยเสน่ห์ปลายจวักปรนนิบัติให้ดี

“ศาสนาพุทธอยู่ได้ด้วยทานการให้”

ถ้าทุกบ้านเล็กให้ข้าวปลาอาหารสักเดือน พระเถรสีก หายหมด ศาสนาดับ

ฐานะ ๕ ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ เป็นที่ปรารถนาของมหาชน ทั้งคฤหัสถ์ บรรพชิต

ท่านเจ้าภาพที่มาบริจาทาน จึงได้ชื่อว่าให้ความสุข ย่อมได้รับความสุขนั้นด้วย ได้ชื่อว่า ทานนั้นย่อมมีผล

“พระพุทธเจ้าท่านอยู่นิพพาน มาให้ท่านอย่างนี้ ท่านก็มาเหมือนกัน เต็มหมดในศาลา ในหมู่พระก็เต็มหมด ในหมู่อุบาสก อุบาสิกา ก็เต็มหมด”

“พระพุทธเจ้าท่านก็คอยดู สอดญาณ ส่องญาณคอยดู ได้รับความสุขแค่ไหน ได้รับความทุกข์แค่ไหน ท่านก็ช่วยเหลือเผื่อแผ่ คอยแก้ไข บำบัดความทุกข์ บำรุงความสุขให้ยิ่งๆ ขึ้นไป นี่เพราะอาศัยพระพุทธเจ้าอยู่ลับๆ เรานับได้ในประเทศไทย พระพุทธเจ้ามีจริง ๆ ในที่ลับ ๆ ประเทศนี้คนเดียวเท่านั้นแหละ เป็นเอกราชอยู่ได้ ปีนผาหน้าไม้ทำกับเขาไม่เป็น เรือแพนาวา เรือยนต์กลไฟต่อไม่ได้ทั้งนั้น แต่ว่า เป็นเอกราชได้ แปลกเหลือเกิน เป็นเอกราชได้ด้วยอะไร นี่เป็นเอกราชด้วยพุทธศาสนา ด้วยพระพุทธเจ้าท่านคอยดูแลแก้ไข รักษาชาติศาสนาของท่านไว้ให้ ศาสนาดำรงอยู่ เพราะหมดทั้งชมพูทวีป ศาสนาเดียวนี้แน่นอนอยู่ในเมืองไทยเท่านั้น”

บริจาทานกับทักษิณียบุคคล ได้ชื่อว่าเป็นบุญใหญ่ เมื่อเจ้าภาพ สละไทยธรรมถวายแด่พระภิกษุ ท่านรับไปเป็นสิทธิ์ของท่านจะบริโศก หรือให้ต่อก็ได้

“ขาดจากสิทธิ์ของผู้ให้ขณะใด ขณะนั้นแหละ “บุญญาภิธาน” บุญไหลมาจากสายธาตุสายธรรมของตัวเองโดยอัตโนมัติ เข้าสู่อัตโนมัติ คือดวงธรรมที่ ทำให้เป็นกายมนุษย์ ไสบริสุทธ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ ในกลางมนุษย์นี้ กลางดวง นั้นแหละเป็นที่ตั้งของบุญ”

“บุญไหลมาติดกลางดวงนั้น เหมือนยังกับไฟติดอยู่ในหลอดไฟฟ้า”

ธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นี้ บุญมากเท่าไรก็ใส่เข้าไปไม่เต็ม

วันนี้เจ้าของทานและคณะทุกคน ได้บุญกุศลใหญ่วัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑,๐๐๐ วา เป็นดวงกลมติดอยู่กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ เพราะทำกับทักษิณียบุคคล ให้เอาใจนึกอยู่ตรงดวงบุญใหญ่นั้น

เมื่อมีภัยให้จรดอยู่ที่ดวงบุญนั้น นึกถึงบุญกุศลที่ทำ เป็นที่พึ่ง แม้พระพุทธเจ้าก็นึกถึงบุญของท่าน คือบารมี ๑๐ ทศ แม่พระธรณีผุดขึ้นมา รุดน้ำที่พระองค์ทรงกรวดเป็นทะเลท่วมพญามาร

การหยุดนิ่งอยู่ที่ดวงธรรม ถูกดวงบุญพอดี ท่านก็สำเร็จเป็นบุญ เรียก ทานญจ

๒. ปิยวาจา มีพวกพ้องแล้วก็ต้องมีวาจาไพเราะ เป็นที่ดึงดูดใจให้สมัครสมานในกันและกัน ไม่กระทบกระเทือนต่อคนทุกชนชั้น จึงได้ชื่อว่าเป็นคนสุภาพ มีมารยาท คนอยากฟังแล้วอยากฟังอีก

๓. อตถจริยา ประพฤติให้เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์ อย่าเอาแต่ความสุขส่วนตัว สุขเสมอตัวหน้ากัน เช่นมีลูกต้องเลี้ยงให้ได้ปริญญา ได้ชื่อว่าเป็นประโยชน์แก่ลูกก่อน “ลูกกตัญญูคนเดียวเท่านั้นแหละ เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ให้เป็นสุขเหมือนเทวดาได้”

อบรมให้ลูกหลาน คนใกล้เคียง วงศาคณาญาติเลี้ยงตัวเองได้ มีวิชาความรู้ให้ความสุขแก่ มนุษย์เพื่อนบ้าน

“ทางพุทธศาสนาต้องการนัก ภิกษุบวชก่อน ประพฤติตัวให้เป็นตำรับตำรา
ต่อภิกษุบวชหลัง เป็นลำดับไป นี่เป็นประโยชน์แก่เพื่อนกัน”

๔. สมนัตตตา ความเป็นผู้มีตนเสมอในธรรมนั้นๆ ในบุคคลนั้นๆ เช่น เราจะเข้าไปในหมู่
คณะใด จะชาติภาษาใด ต้องไม่ให้กระทบกระเทือนวาทาใจ เสมอเขาด้วยความพอเหมาะพอดี เหมือนพี่
เหมือนน้อง เหมือนคนคนหนึ่ง

โลกได้รับความสุขเพราะธรรมทั้ง ๔ นี้

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงตรัสว่า

เอเต โข สุขตา.... “ความสงเคราะห์ในโลกเรานี้ เหมือนลีมสลักเพลารถที่แล่นไปอยู่ฉะนั้น”
คือถ้าลีมสลักเพลามี กงรถก็หลุดจากเพล แล่นไปไม่ได้ฉันใด โลกที่คับขันจะได้ความร่มเย็นเป็นสุข
ก็ด้วยอาศัยความเกื้อกูลสงเคราะห์ซึ่งกันและกันอย่างนี้

“ท่านเจ้าภาพได้ประพฤตีสงเคราะห์เช่นนี้ เพราะดำเนินด้วยคติของปัญญา
จึงได้ให้ความสุขแก่คนมากถึงขนาดนี้ เมื่อให้ความสุขแก่คนมากขนาดนี้ ก็เป็น
ผู้นำสรรเสริญชมเชย น่าเลื่อมใส เป็นตัวอย่างที่ดีในยุคนี้ และต่อไปในภายหน้า.....
พึงรักษาให้ดำรงและทวีขึ้นเป็นลำดับไป”

๗

**การอยู่ในประเทศที่สมควร
ความเป็นผู้มีบุญอันทำแล้วในกาลก่อน
การตั้งตนไว้ชอบ**

๒๐ กันยายน ๒๔๙๖

นโม.....
ปฏิรูปเทสวาโส จ.....

ทั้งสามประการนี้ เป็นเหตุเครื่องถึงความเจริญสูงสุด นอกจากการไม่คบคนพาล คบแต่บัณฑิต
บูชาสิ่งที่ควรบูชา เป็นต้น

๑. การอยู่ในประเทศอันสมควร

เราอยู่ในประเทศไทย มีเพื่อนบ้านเป็นประเทศล้อมรอบ ตั้งแต่ประเทศในอินโดจีน ออกไป
ไกล ถึงยุโรป เช่น เยอรมัน ที่ “ตาย” แล้วฟื้นใหม่ครึ่งประเทศ

**“ถ้าว่ามนุษย์อยู่ในประเทศใดไม่มีพุทธศาสนา ประเทศนั้นเป็นประเทศที่
เรียกว่า ไม่มีศาสนาแน่นอน ประเทศเหล่านั้นเรียกว่า ประเทศโยคคลอน เพราะ
ศาสนาเป็นตัวสำคัญของประเทศนัก ถ้าประเทศใดมีพุทธศาสนาที่แน่นอน
ประเทศนั้นก็เป็นหลักฐาน เป็นประเทศที่เป็นหลักเป็นประธานของโลกทีเดียว”**

บัดนี้พุทธศาสนารุ่งโรจน์อยู่ที่ประเทศไทยแห่งเดียว เพราะมีพระเจ้าแผ่นดินอุปถัมภ์ศาสนา
อย่างเลิศ เป็น “อัครศาสนูปถัมภ” เราอยู่ในปฏิรูปประเทศแล้ว ควรดำเนินให้ถูกต้องร่องรอยของพุทธ-
ศาสนา รักษาศีล สมาริ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ให้ถูกต้องร่องรอยตามความประสงค์ของ
ทางพระพุทธศาสนา

ประเทศข้างในต้องหยุดที่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ เป็นที่เกิด ดับ หลับ ตื่น
ใจเราหยุดนิ่งตรงนั้นจึงจะได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่สมควร ถูกมัชฌิมประเทศ ไม่เข้าไปใกล้ที่สุดทั้งสอง
อย่างคือ **กามสุขัลลิกานุโยค** กับ **อัตตกิลมณานุโยค** ตรงกับกระแสพระโอษฐ์พระบรมศาสดาที่ประทาน
เป็นนัยแก่พระองค์นิมาว่า **“สมณะหยุดแล้ว แต่ท่านไม่หยุด”**

**“ถ้าไม่หยุดละก็เลอะละ แต่ถ้าพอหยุดได้แล้ว ก็อย่าออกจากหยุดหนา กลาง
ของกลางที่หยุดนั้นแหละ กลางของกลางหนักเข้าไปอย่าถอยออก ถ้าถอยออก
ผิดความประสงค์ กลางของกลางเข้าไปนั้นแหละตั้งแต่ต้นจนถึงพระอรหันต์ ไม่ให้
คลาดเคลื่อนความหยุดอันนี้”**

นี่เป็นอุกมัชฌิมประเทศ อุกมัชฌิมปาปฏิบัติ ขอบปฏิบัติเป็นกลาง ถึงจะปฏิบัติศาสนาสัก ๕๐ - ๙๐ พรรษา หรือแม้เป็นชายหญิง แต่ไม่ได้เข้าทางนี้ ก็ไม่ถูกหลักพุทธศาสนา

๒. การตั้งตนไว้ชอบ (อตฺตสมฺมาปณฺธิ)

สภาพอันได้รับสุขรับทุกข์ (สุขก็รู้ ทุกข์ก็รู้) สภาพอันนั้นชื่อว่าตน เมื่อได้รับสุขรับทุกข์อยู่ต้องตั้งตนไว้ชอบ

ตั้งแต่การตั้งตนชอบของกายมนุษย์หยาบ คือ ตั้งตนไว้ในทาน ศีล ภาวนา

การตั้งตนชอบของกายมนุษย์ละเอียด (กายผ้น) คือ เอากายมนุษย์ละเอียดมาหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายมนุษย์หยาบ แล้วหยุดถูกส่วนเป็นลำดับไปถึงกายพระอรหันต์ละเอียดจึงเรียกว่าอตฺตสมฺมาปณฺธิ คือ ตั้งตนไว้ชอบ

๓. ความเป็นผู้ได้กระทำความดีไว้ในปางก่อน (ปุพฺเพทตฺตปญฺญตา)

เมื่อตนได้สั่งสมบารมีมาแล้วครบ ๑๐๐,๐๐๐ กัปป์ มาพบพุทธศาสนา อาจได้สำเร็จมรรคผล เพราะบารมีพอแล้ว

ทำอะไรจึงเรียกว่า ปุพฺเพทตฺตปญฺญตา

“ทาน” ชาติก่อนได้ให้ทานตามความสามารถและกำลังอย่างจริงจัง ทำให้เป็นคนมีใจมั่นในการให้ทานในชาตินี้

ให้ของนอกกาย ไม่เหลือไว้เลย เรียก **ทานบารมี**

ให้เนื้อและเลือด เว้นแต่ชีวิต เรียก **ทานอุปบารมี**

ให้ชีวิตเป็นทานได้ เรียก **ทานปรมัตถบารมี**

ให้ลูก เป็นทาน เรียก **ปุตตบริจาค**

“ศีล” รักษาศีลแน่วแน่ไม่มีเสerahmong

แม้สมบัตินอกกายจะวอดวาย ไม่ยอมให้ศีลขาด เรียก **ศีลบารมี**

รักษาศีลแม้เลือดเนื้อจะเป็นอันตราย เรียก **ศีลอุปบารมี**

รักษาศีลแม้ชีวิตจะดับ เรียก **ศีลปรมัตถบารมี**

“ภาวนา”

ยอมเสียสมบัติภายนอก เว้นไว้แต่ชีวิตและเลือดเนื้อ ไม่ให้เสียภาวนา เรียก **ภาวนาบารมี**

เนื้อและเลือดจะแห้งเหือดหมดไปก็ไม่ว่า เรียก **ภาวนาอุปบารมี**

ยอมแม้ชีวิตจะดับไป ก็ไม่ยอมเสียภาวนา เรียก **ภาวนาปรมัตถบารมี**

สมบุรณ์บริบูรณ์ทั้งทาน ศีล ภาวนา ได้เช่นนี้ เป็นเพราะความดี ที่ทำไว้ในชาติก่อน การเกิดเป็นพระเจ้าแผ่นดินได้ ก็เพราะเป็นผู้สั่งสมความดีไว้ในชาติปางก่อน

ตัวอย่าง : การสั่งสมความดีในชาติปางก่อน จนได้เกิดเป็นกษัตริย์ด้วยการรักษาศีล

ทศกัณฐ์ ที่รับจ้างอนาถบิณฑิกเศรษฐี ในเมืองสาวัตถี เสร็จจากงานเป็นเวลาเย็น วัน ๘ ค่ำ เมื่อทราบว่าคนในบ้านรักษาโบสถ์ศีล ก็ขอสมทานบ้าง แม้ไม่ได้เต็มวัน ตกตึกปวดท้องมาก เศรษฐี

ให้กินยาก็ไม่ยอม ไกลจะตายได้อริษฐานขอไปเกิดเป็นลูกของพระเจ้าปเสนทิโกศล ตายแล้วก็ได้ไปเกิดเป็นลูกของพระองค์ ได้เสวยราชย์ต่อจากพระราชบิดาในกาลต่อมา

ตัวอย่าง การสั่งสมความดีในชาติปางก่อน ด้วยการทำทานในพระอริยบุคคล จนได้สำเร็จมรรคผล

เรื่อง **ลาชเทวธิดา** ผู้ถวายข้าวตอกแก่พระมหากัสสปะ แล้วเดินตามไปส่งที่คันทนา ถูกงูกัดตาย ได้ไปเกิดในวิมานทอง ระลึกเห็นบุญที่ทำในอดีต จึงตามลงมาอุปัฏฐากพระมหากัสสปะต่อ ด้วยตั้งใจจะทำสมบัติให้ตั้งมั่นมากขึ้นกับพระอริยบุคคล จึงลงจากสวรรค์มาอุปัฏฐากพระมหากัสสปะ แต่ท่านปฏิเสธ นางจึงเสียใจเหาะไป พระพุทธเจ้าทรงอนุเคราะห์ด้วยการแสดงธรรมโปรด แม้นางจะเหาะไปไหน ก็ได้ยินธรรมของพระองค์จนสำเร็จมรรคผล

เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา จึงควรพยายามทำความดีให้มากขึ้น

สิ่งที่เป็นที่ตักเตือนการบำเพ็ญกุศล คือ (บุญกิริยาวัตถุ ๑๐)

๑. ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน
๒. สีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล
๓. ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา
๔. อปจายนมัย บุญสำเร็จด้วยการประพุดถ่อมตนต่อผู้ใหญ่ หรือผู้เจริญกว่า
๕. ไวยยาวัจจมัย บุญสำเร็จด้วยการชวนชวายนในกิจที่ชอบ
๖. ปัตติทานมัย บุญสำเร็จด้วยการให้ความดีแก่ผู้อื่น
๗. ปัตตานุโมทนามัย บุญสำเร็จด้วยการอนุโมทนาบุญของผู้อื่น
๘. ธัมมัสสวนมัย บุญสำเร็จด้วยการสดับตรับฟังธรรมเทศนา
๙. ธัมมเทศนามัย บุญสำเร็จด้วยการแสดงธรรมให้แก่ผู้อื่น
๑๐. ทิฏฐุชุกัมม บุญสำเร็จด้วยการทำความเห็นของตนให้ตรงต่อความประสงค์ของพุทธ-

ศาสนา

ผู้ใดประกอบด้วยองค์คุณทั้งสาม คือ การอยู่ในประเทศอันสมควร มีบุญในปางก่อน และการตั้งตนไว้ชอบ ย่อมถึงซึ่งความเจริญอันสูงสุด

๘
ปรมัตถ์ : อกุศลจิต

(อกุศลจิต ๑๒ ดวง)

๑ ตุลาคม ๒๕๕๖

นโม.....

ตตถ วุตตาทิธมมตถา.....

พระพุทธศาสนามีปิฎก ๓ คือ วินัยปิฎก สุตตันตปิฎก ปรมัตถปิฎก (อภิธรรมปิฎก)
 พระพุทธเจ้าทรงเทศน์พระปรมัตถ์ครั้งแรกที่ดาวดึงส์ ถวายพระพุทธมารดาและหมู่เทวดา เป็น
 เวลา ๓ เดือน ในเวลารุ่งเช้า เมื่อพระองค์เสด็จบิณฑบาตและเสวยในป่าหิมพานต์ ทรงแสดงพระ
 ปรมัตถ์นี้แก่พระสารีบุตรที่ปฏิบัติพระองค์ในป่าหิมพานต์ทุกวัน เพื่อพระสารีบุตรจะได้นำมาเทศน์
 ให้มนุษย์ฟัง

เมื่อพระพุทธเจ้าทรงเทศน์พระปรมัตถ์จบ เสด็จลงจากดาวดึงส์ที่เมืองสังกัสสนคร ทรงเปิดโลก
 ให้สัตว์นรก เทวดา มนุษย์เห็นกันและกันพร้อมกัน ในคราวนั้นสรรพสัตว์ตั้งความปรารถนาเป็น
 พระพุทธเจ้า แม้กระทั่งมดดำ มดแดง

“ไม่ใช่เป็นของง่าย ถ้าจะเทียบละก็ ต้องเข็มเล็ก ๆ ด้ายเส้นเล็ก ๆ เย็บตะเข็บ
 ผ้าจึงจะละเอียดได้ ถ้าเข็มโตไป ด้ายเส้นโต จะเย็บตะเข็บผ้าให้เล็กลงไปไม่ได้ฉันใด
 ก็ดี ปรมัตถปิฎกเป็นของละเอียด ต้องปัญญาละเอียดไปตามกัน จึงจะฟังเข้าใจ
 เข้าใจ”

“คัมภีร์ปรมัตถ์นี้เป็นหลัก เป็นประธาน ให้เข้าใจเข้าใจทีเดียว เพราะเป็นเนื้อธรรมจริงๆ”
 เนื้อความในพระปรมัตถ์จัดเป็น ๔ คือ จิต เจตสิก รูป นิพพาน

จิต เป็นดวง จำแนกออกไปถึง ๘๘ หรือ ๑๒๑ ดวง ถ้าแยกพิสดารออกไปตามฉานทั้ง ๕

เจตสิก จำแนกออกไปถึง ๕๒ ดวง

รูป จำแนกออกไปถึง ๒๘ รูป (มหาภูต ๔ อุปาทายรูป ๒๔)

นิพพาน ๓ (คือ กิเลสนิพพาน ชันธนิพพาน ชาตินิพพาน)

หลวงพ่อดำปากน้ำได้แสดงตัวอย่างเรื่องอกุศลจิต ๑๒ ดวงเอาไว้ดังต่อไปนี้
 ในจิต ๘๘ หรือ ๑๒๑ ดวงนั้น มีอกุศลจิต ๑๒ ดวง อันเป็นต้นเหตุให้บุคคลทั้งหลายทำชั่ว

“อกุศลจิต ๑๒ ดวง” แบ่งออกเป็น ๓ จำพวก คือ

จิตโลภ ๘ ดวง

จิตโกรธ ๒ ดวง

จิตหลง ๒ ดวง

จิตโลก มี ๘ ดวง

จิตโลกดวงที่ ๑ จิตประกอบด้วยความยินดีมาก มีความเห็นผิด และเกิดขึ้นตามลำพัง ไม่มี
 ใครกระตุ้น ไม่ว่าในที่ลับหรือที่ใด ๆ

ตัวอย่าง : เราเห็นทรัพย์ก้อนหนึ่งเป็นของคนอื่น เรารู้ว่าเป็นของเขา ทรัพย์นั้นก็ก้อนใหญ่ อยู่เป็นแสน ๆ ล้าน ๆ พอจะเลี้ยงชีพได้ เราไม่เคยคิดไว้ก่อนว่าจะขโมย แต่พอเห็นทรัพย์นั้นในที่ที่เจ้าของ เผลอ ใจก็ยินดีปลาบปล้ำชนิดปล่อยชีวิตจิตใจ ทันทันที่ใจคิดยินดีเองว่า ถ้าเราเอาเราก็รวย ความยินดีมาก เกิดขึ้นเองแล้วเป็นความเห็นผิด โดยไม่มีใครชักชวน พอคว้าเอามาซ่อนก็ถือว่า สำเร็จสมความปรารถนา ของตัว และไม่มีใครรู้เห็นด้วยเลย

จิตโลกเกิดขึ้นแล้วเป็นอกุศล ต้องไปนรก รับทุกข์แน่นอน

จิตโลกดวงที่ ๒ จิตประกอบด้วยความยินดีมาก มีความเห็นผิด โดยการถูกกระตุ้นหรือชักจูง

ตัวอย่าง : เห็นทองคำ ๑ ก้อน หรือสายสร้อยราคานับแสน เป็นของหลวง มีคนเอามาซ่อนไว้ หรือตกหล่นไว้ให้เห็น พอเห็นเข้าก็รู้แล้วว่าราคามาก แต่ไม่กล้าลักเพราะกลัวติดคุก จึงมาเล่าให้เพื่อนฟัง เพื่อนก็เชียร์ให้เอาจึงแอบไปเอามาสมปรารถนา

จิตโลกดวงที่ ๓ จิตประกอบด้วยความยินดีมาก แต่ไม่มีความเห็นผิด เกิดขึ้นตามลำพัง

ตัวอย่าง : เห็นสิ่งของของคนอื่นที่มีค่า จะเป็นเงินทองหรือเสื้อผ้าก็ตามที่ใช้อยู่ได้ทั้งนั้น เห็นแล้วก็รู้ว่ามีเจ้าของ ถ้าเราเอาไปเราก็เอาไปลงทุนตั้งตัวได้ มิฉะนั้นก็จนอยู่อย่างนี้ แต่ถ้าหากเขาจับได้ก็ต้องติดคุก ถึงจับไม่ได้ เราก็ต้องได้รับผลชั่ว เพราะเราขโมยเขา แต่จะอย่างไรได้ เพราะเราจนก็ต้องขอไปที จึงขโมยมาเป็นของตัวเองด้วยความยากจน โดยไม่มีใครกระตุ้น และไม่มีความเห็นผิด เพราะรู้ว่าบาปเป็นกรรม

จิตโลกดวงที่ ๔ จิตประกอบด้วยความยินดีมาก ไม่มีความเห็นผิด และเกิดขึ้นโดยถูกกระตุ้น ชักจูง

ตัวอย่าง : เห็นเพชรราคานับล้าน แต่ไม่ใช่ของเรา เห็นแล้วก็คิดว่า ราคามากขนาดนี้เมื่อไรเราจะมีบ้าง แต่ไม่กล้า เพราะกลัวติดคุก กลัวบาป จึงนำเรื่องไปเล่าให้เพื่อนฟัง เพื่อนก็ยุให้ขโมยเลยไปลักเพชรมาสมปรารถนา

จิตโลกดวงที่ ๕ จิตประกอบด้วยความยินดีพอประมาณ แต่มีความเห็นผิด เกิดขึ้นตามลำพัง ได้ก็เอาไม่ได้ก็แล้วไป

จิตโลกดวงที่ ๖ จิตประกอบด้วยความยินดีพอประมาณ มีความเห็นผิด และมีผู้กระตุ้น

จิตโลกดวงที่ ๗ จิตที่อยากได้พอประมาณ แต่ไม่มีความเห็นผิด เกิดขึ้นโดยลำพัง

จิตโลกดวงที่ ๘ จิตที่อยากได้พอประมาณ แต่ไม่มีความเห็นผิด มีคนกระตุ้น

จิต ๔ ดวงก่อนกับ ๔ ดวงหลังไม่ได้ต่างกัน เพียงแต่สี่ดวงก่อนเกิดขึ้นด้วยความอยากมาก ๔ ดวงหลังยินดีพอประมาณ จิต ๘ ดวงนี้ มันก็อยู่ในตัวเราเอง เกิดขึ้นกับเรามาบ้าง แต่ว่าเราไม่รู้ จักมัน ยังมีกว้างกว่านี้ แค่นี้เป็นเพียงขั้นหนึ่งโดยย่อ

จิตโอสะ ปิ ๒ ดวง

จิตโอสะดวงที่ ๑ เกิดขึ้นโดยลำพัง

ตัวอย่าง : เราไปในสถานที่ใดๆ หรืออยู่ในบ้าน ไม่มีใครชักจูงหรือทำอะไรให้โกรธ ใจก็โกรธ

เอง ด้วยอาการต่างๆ ใครพูดกระทบนิดๆ หน่อยๆ ก็แปลกๆ ขึ้นมา ไม่มีใครรู้เรื่องด้วยเลย อย่างนี้เขาเรียกว่า โทสะจริต

จิตโทสะดวงที่ ๒ เกิดขึ้นโดยมีคนชักจูงหรือกระตุ้น

ตัวอย่าง : สามียั่วให้ภรรยาโกรธ หรือคนอื่นยั่วให้โกรธด้วยรูป เสียง กลิ่น รส ที่ไม่ชอบใจ

จิตหลง มี ๒ ดวง

จิตหลงดวงที่ ๑ คือ จะทำอะไรไม่ตัดสินใจแน่นอนลงไป เมื่อลังเลไม่ตกลงใจ ก็ทำอะไรไม่ได้ และเมื่อทำลงไปก็จะมีทั้งผิดกับถูก

ตัวอย่าง : เรารักษาศีลอยู่ แต่เมื่อเจอทรัพย์หรือสัตว์ เราจะลักฆ่าไปเป็นอาหาร หรือเราจะรักษาศีลดี ถ้าไม่ลักไม่ฆ่าเราก็อึดเราก็จน อย่างนี้เรียกว่าจิตหลง ถ้าทำลงไปด้วยอำนาจจิตหลง ถ้าทำผิด มันก็ผิดไป ถ้าทำถูกก็ถูกไป แต่ในที่นี้เป็นทางผิด เพราะว่าเป็นอกุศลจิต

จิตหลงดวงที่ ๒ คือ อาการทำโดยจิตฟุ้งซ่าน ครึ่งบ๊าคครึ่งดี

ตัวอย่าง : เหยื่องลูกแรงด้วยความฟุ้งซ่าน ไม่ได้ตั้งใจให้ตาย แต่ลูกตาย เลยติดคุก

จิตหลง ๒ ดวงนี้ ต้องคอยระวัง เพราะทำให้เราเดินทางผิด

“จิต ๑๒ ดวงนี้แหละมันควบคุมเราอยู่ ให้ไปเกิดในอบายภูมิทั้ง ๔ เราตกต่ำเลวทรามลงไปด้วยประการใดๆ ก็เพราะจิต ๑๒ ดวงนี้เอง ต้องควบคุมไว้ให้ดี ต้องเล่าเรียนเสียให้ชัดทีเดียว ถ้าเราไม่รู้เท่าทันมันเสียแล้ว มันก็จะข่มเหงเราตามชอบใจ ในตัวของเรานี้ไม่ใช่ที่อื่น”

“วัดปากน้ำเริ่มลงมือเล่าเรียนกันแล้ว พระทิพย์ปรีญาเป็นผู้สอนปรมัตถปิฎกนี้ ผู้สอนปรมัตถ์ ไม่ใช่เล่นๆ หนา ต้องมีภูมิพอ ต้องมีการศึกษาพอ ถ้าไม่มีการศึกษาพอละก็ ลูกศิษย์สู้ครู ถ้ามั่นใจแน่นที่เดียว ไม่ต้องสงสัยละ เพราะเป็นของที่ลึกซึ้งนัก ถ้ามั่นใจแน่น ถ้ามั่นใจแน่นที่เดียว”

“ปรมัตถปิฎก เป็นเนื้อหนังพุทธศาสนาจริงๆ ส่วนวินัยปิฎกเป็นข้อห้าม ข้อปรามไม่ให้ทำชั่วด้วยกาย วาจา สุตตันตปิฎกเป็นตัวอย่างว่าทำอย่างนี้ได้สุข พันทุกข์ไตรวัฏฏ์ ไปนิพพาน ยังไม่ใช่เนื้อหนังของธรรม”

“ส่วนปรมัตถปิฎก นี่เป็นเนื้อหนังของธรรมจริงๆ นะ ที่ดับสูญไปเสีย ไม่เกิดขึ้น ในประเทศไทยเรียนกันแต่เปลือกๆ ผิวนๆ เป็นแต่กระพี้ เพราะมารขวางกีดกันไว้ ให้ศึกษาผิวเผินไปหมด พุทธศาสนาก็จะถล่มทลาย เพราะเนื้อธรรมไม่มีใครรู้แน่แท้ลงไป เหตุนี้เราทั้งหลายควรตั้งใจเสียให้ดี”

๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

นโม.....

อุปปชชนฺติ นิรุชฌนฺติ.....

ในตำรา กล่าวถึง “ขันธ์ ๕” ว่ามีสภาพที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วแตกสลายไป
สพฺเพ สงฺขารา ฯ เมื่อเห็นตามปัญญาว่าสังขารทั้งปวงไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัว เมื่อนั้น
 ย่อมเบื่อหน่ายในทุกข์ นี่เป็นหนทางหมดจดวิเศษ

เบญจขันธ์ ทั้ง ๕ ประกอบด้วย

- รูป ๑** ได้แก่ **รูป** คือ มหาภูตรูปทั้ง ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ
- นาม ๔** ได้แก่ **เวทนา** คือ การรู้และรับอารมณ์ทุกข์ สุข ไม่สุขไม่ทุกข์ ดีใจ เสียใจ
- สัญญา** คือ จำรูป จำเสียง จำกลิ่น จำรส จำสัมผัส
- สังขาร** คือ ความคิดดี คิดชั่ว คิดไม่ดีไม่ชั่ว
- วิญญาณ** คือ ความรู้แจ้งทางทวารทั้ง ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

เบญจขันธ์ มีกำเนิดเป็นสังขาร ๔ แบบ คือ

- ๑. อัณฑชะ** เกิดเป็นฟองไข่ ๑ ครั้ง แล้วฟักเป็นตัวอีก ๑ ครั้ง รวมเกิด ๒ ครั้ง เรียก เทวชาติ หรือ ทวีชาติ
 - ๒. สังเสทชะ** เกิดด้วยเหงื่อไคล เช่น เริ่ด ไร เห่า เล็น มนุษย์เราก็ก่เกิดด้วยเหงื่อไคลได้เหมือนกัน เช่น ลูกนางปทุมวดี ๔๙๙ คน เกิดด้วยมลทินของกรรม
 - ๓. ชลาพุชะ** เกิดด้วยน้ำ เช่น มนุษย์ และสัตว์ต่างๆ
 - ๔. อุปปาติกะ** ลอยขึ้นบังเกิด ลอยขึ้นบังเกิดเป็นมนุษย์ เช่น นางอัมพปาลี เกิดที่คาคบมะม่วง ไม่มีพ่อไม่มีแม่ เกิดเป็นตัวขึ้นมาเฉยๆ อายุ ๑๔ - ๑๕ ปี ไปกขรสาฎิยพราหมณ์เกิดในดอกบัว หรือกายเทวดา กายรูปพรหม อรูปพรหม กายสัตว์นรก เปเรต อสุรกาย
- กำเนิดเหล่านี้ล้วนประกอบด้วยขันธ์ ๕ มีรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ทั้งสิ้น

ขันธ์ ๕ แบบกว้างๆ มี ๒ แบบ

- ๑. ฝ่ายชั่ว** มีดวงธรรมที่ทำให้เกิด วัดเส้นผ่าศูนย์กลางรอบตัว ๒๐ วา มีชั่วฝ่ายเดียว ไม่มีดี เจือปนเลย (ชั่วที่สุด) แตกกายทำลายขันธ์ เกิดในโลกันต์ รongลงไป อเวจี จนถึงเดรัจฉาน เปเรต อสุรกาย
- ๒. ฝ่ายดี** ตั้งแต่มนุษย์ ขึ้นไปถึงอรูปพรหม ถ้าทำดีไม่มีชั่วเจือปนเลย วัดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒๐ วา กลมรอบตัว แตกกายทำลายขันธ์ไปนิพพาน

ชั้น ๕ บีแต่เกิด ดับ

มนุษย์หมดทั้งสากลโลก ต่างเกิดและดับ จะแก้ไขอย่างไรก็ไม่ได้

เรียนรู้เรื่องเกิดดับนี้ ต้องเรียนวิชาธรรมกาย

พอมิธรรมกาย ก็เห็น เกิดดับ

ชั้น ๕ ของมนุษย์ และกายต่างๆ ถึงรูปพรหมละเอียด ซึ่งอาศัยธรรมเหล่านั้น ก็มีเกิดดับตามสภาพ มีความยากเยื้องแปรผันเป็นปกติ

เราจะทำอะไร ถัดดับแล้วไม่ได้เกิดในสิ่งดงาม ที่ร้ายวายเป็นเศรษฐกิจ เป็นคนหบดี เป็นกษัตริย์ มหาศาล พราหมณ์มหาศาล คหบดีมหาศาล แต่ไปเกิดที่เลวทราม ดังนั้น เราต้องประกอบความดีไว้เป็นเบื้องหน้า

เพราะสังขารทั้งหลาย มีทั้งบุญและบาป ที่เรียกว่า สังขารปรุงให้เกิด เกิดเป็นสังขารแบบต่างๆ ตาม ๔ กำเนิด ดังกล่าว

หนทางบริสุทธิ์ ๓ ชั้น

ขั้นที่ ๑ “เมื่อใดเห็นว่า สังขารทั้งหลายไม่เที่ยง ย่อมเบื่อหน่ายในทุกข์” จิตก็ปล่อยหมด ไม่ยึดมั่นชั้น ๕ ไม่ห่วงไม่อาลัย เมื่อเห็นจริงตามนั้น ก็ถึงถึงความเกิดดับนั้นทุกอริยาบถ เกิดความเบื่อหน่าย ใจก็บริสุทธิ์เป็นหนทางหมดจด

ขั้นที่ ๒ “เมื่อใดเห็นว่า ความเกิดนั้นแหละเป็นทุกข์ ไม่ใช่เป็นสุข ก็ย่อมเบื่อหน่ายในทุกข์”

สภาพอันไม่เที่ยง นั้นแหละเป็นทุกข์แท้ๆ เพราะเกิดขึ้นเสื่อมไปบีบคั้นอย่างเดียว บีบคั้นให้สัตว์เดือดร้อนอยู่ด้วยชาติทุกข์ ชราทุกข์ พยาธิทุกข์ เป็นของทนได้ยาก

เมื่อเห็นเช่นนี้ก็ไม่อยากได้เบญจขันธ์ ปล่อยเสีย ไม่ยึดถือ ใจว่างวางเสีย เอาธุระแต่ความบริสุทธิ์ของใจ เมื่อใจเย็นเป็นสุข ร่างกายก็สบาย สมบูรณ์ เป็นหนทางหมดจดขั้นที่สอง

ขั้นที่ ๓ “เมื่อใดเห็นว่า ธรรมทั้งหลายไม่ใช่ตัว”

กายมนุษย์และกายต่างๆ ไม่อยู่ในอำนาจของเรา อัตภาพนี้ไม่ใช่ตัว ไม่เป็นไปในอำนาจ แก่ แก่เจ็บ แก่ตายไม่ได้ ยิ่งพยายามแก้ก็ยิ่งทุกข์ จึงเป็นข้าศึกแก่ตัว เพราะอัตภาพนี้เป็นสภาพว่างเปล่า ปล่อยตายเรา ตายไปไม่เหลืออะไร ร้อยปีพันปีกระดูกก็หายหมด ไม่มีใครเป็นเจ้าของได้ ธรรมที่ทำให้ เป็นกายนั้นๆ ก็ไม่ใช่ตัว

เมื่อใดเห็นเช่นนี้ ก็เบื่อหน่ายในทุกข์ เป็น **“หนทางบริสุทธิ์”**

หนทางบริสุทธิ์มีสายเดียว

เอาใจหยุดที่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ กลางของกลาง หยุดเรื่อยไป นั่ง นอน ยืน เดิน หยุดตั้งแต่ต้นจนพระอรหันต์ เรียก **“หนทางบริสุทธิ์”**

“ทำใจหยุดไม่ได้ ก็ไม่พบทางบริสุทธิ์เลย เข้าทางบริสุทธิ์ไม่ถูกเลย หยุดนั้นแหละเป็นเป้าหมายใจดำของพุทธศาสนา” และยังเป็นโอวาทของพระบรมศาสดาที่ทรงให้หนัยก่องคูลิมาล ว่า “สมณะหยุดแล้ว ท่านไม่หยุด”

๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๖

นโม.....

ภารา หเว ปญจกชนธา.....

ชั้นทั้ง ๕ เป็นภาระอันหนัก หนักตั้งแต่อยู่ในท้องมารดา โตขึ้นก็เป็นกายหนักขึ้น ไปไหนมาไหนไม่รวดเร็ว ต้องไปตามกาลของชั้น ต้องลำบากในการบริหารและรักษาจนกว่าจะตาย

แม้ไปเกิดเป็นเทวดา พรหม อรูปพรหม สัตว์นรก สัตว์เดรัจฉาน เปเรต อสุรกายก็ยังมีชั้น ๕ เป็นภาระอันหนักทั้งนั้น

ท่านจึงได้ยืนยันตามพระบาลีว่า **ภารา หเว ปญจกชนธา ฯ**

ชั้นทั้ง ๕ นี้เป็นของหนัก การถือมั่นในชั้น ๕ เป็นทุกข์ในโลก การทิ้งภาระที่หนักนั้น ได้ชื่อว่า เป็นผู้ถอนตนหาทั้งรากได้ หมดกระหายไปในพพานได้

หมดทั้งสากลโลก เอาชั้น ๕ ของตัวเองไปไม่ได้ แม้ไม่ทิ้ง ถึงเวลาตาย ก็เอาไปไม่ได้ แม้ของคนอื่น ๆ ก็เอาไปไม่ได้

“ต่างคนต่างมา ต่างคนต่างไป ต่างคนต่างตาย ต่างคนต่างเกิด ตาย ตายคนเดียว เกิด เกิดคนเดียว เราอยู่คนเดียวขณะนี้ ไม่ได้อยู่หลายคน อยู่ก็คนก็ช่าง ตายไปด้วยกันไม่ได้ เกิดคนเดียว ตายคนเดียวทั้งนั้น จะแผดหรือจะติดกันอย่างไรก็ตามเกิด คนละจิตคนละใจทั้งนั้น ต่างคนต่างมา ต่างคนต่างไป ต่างคนต่างตาย ต่างคนต่างเกิด”

ดังนั้น จึงต้องรู้จักการถอดชั้น ๕ วางชั้น ๕

ผู้ที่ถอดวางชั้น ๕ ต้องตั้งอยู่ใน “สังวรภา” ต้องอาศัยความรู้ความเห็นแบบคาย ต้องละทิ้งความยินดีในอารมณ์นั้นๆ

ผู้ที่เห็นอารมณ์งามใน รูป รส กลิ่น เสียง โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์

ไม่สำรวมในอินทรีย์ทั้งหลาย

ไม่รู้จักประมาณในการบริโภคอาหาร

มีความเกียจคร้าน

อยู่ในอาการอันบัณฑิตพึงรังเกียจ

มีความเพียรเลวทราม

“มารย่อมประหารบุคคลนั้นได้ เหมือนลมประหารต้นไม้อันมีกำลังทุพพลภาพได้ฉันนั้น”

ผู้สำรวจตา หู จมูก ฯลฯ ย่อมยังประโยชน์ให้สำเร็จ ผู้สำรวจแล้วในอินทรีย์ทั้งสิ้น ย่อมหลุดพ้นจากทุกข์ ทั้งปวง

ขั้นทั้ง ๕ คือรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ที่เราแบกหนักแล้ว ยังอวดดีไปแบกของคนอื่นอีก หญิงก็ตีชายก็ตีแอบไปแบกอีก ๕ ขั้นรวมของตัวเป็น ๑๐ ขั้น หนักเข้าหลุดออกมาอีก ๕ ขั้น เป็น ๑๕ ขั้น นานๆ หลายๆ ปีก็มาอีก เป็น ๒๕ ขั้น หรือสมภารแบกตั้งพันขั้น (สมภารแปลว่า หนักพร้อม) พ่อบ้าน แม่บ้าน พ่อครัว แม่ครัว ที่ทุกข์ยากลำบากเพราะแบกขั้นทั้งนั้น ถ้าปล่อยได้ เป็นสุขแท้ๆ

วิธีปล่อยขั้น ๕

ทางปริยัติ ต้องรู้จักขั้น ๕ จริงๆ ว่า คือ อะไร

องค์ประกอบของขั้น ๕ โดยย่อ ได้แก่ :-

๑. รูป คือ ร่างกาย ประกอบด้วย ดิน น้ำ ลม ไฟ
๒. เวทนา เป็นดวง สุขเวทนา กิเลส ทุกขเวทนาก็ขุ่น
๓. สัญญา ความจำ เป็นดวงต่างกัน ดี ชั่ว หยาบ ละเอียด เลว ประณีต
๔. สังขาร เป็นดวงคิดดี คิดชั่ว คิดไม่ดีไม่ชั่ว
๕. วิญญาณ ความรู้ ก็เป็นดวงอีกเหมือนกัน

การปล่อยวางขั้น ๕ ทำไม่ง่าย ปล่อยไม่เป็น ปล่อยได้ยาก เหมือนเด็กกำไฟปล่อยไม่เป็น ยิ่งร้อนยิ่งกำไฟแน่น

พวกไม่ปล่อยวางขั้น ๕ มี ๒ ประเภท

๑. พวกที่ปล่อยวางไม่ได้ มี ๒ แบบ

๑.๑ พวกที่ไม่อยากปล่อย รู้แล้วว่าปล่อยวางอย่างไร แต่ไม่ยอมปล่อย ไม่อยากปล่อย เพราะเสียดายขั้น ๕ อยากจะได้ขั้น ๕ มากขึ้น เหมือนพราณติดเบ็ด ถ้าปลาเล็กๆ พอปล่อยได้ ถ้าปลาใหญ่ เสียดายต้องใส่เรือไป

๑.๒ พวกที่ปล่อยไม่ได้ รู้และอยากจะทำปล่อย แต่เครื่องติดมี ปล่อยไม่ถนัด เหมือนนกติดแร้ว ได้แก่ ผู้ครองเรือนอย่างเราๆ ที่มีความรับผิดชอบอยู่

๒. พวกที่ปล่อยวางไม่เป็น

คือพวกที่ไม่ได้เล่าเรียน ไม่ได้ฟังธรรม ขาดการฝึกฝนใจในธรรมของสัตบุรุษ หรือของพระพุทธเจ้า

หลักในการทำรวม เพื่อละเบญจขั้นเบื้องต้น

๑. พิจารณาว่าเป็นของไม่ดี ไม่งาม เป็นของหนักจริง ๆ
๒. สำรวจ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ในเวลาที่รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ มากระทบ ไม่ให้ความชอบไม่ชอบกระทบได้

๓. ต้องขยันหมั่นเพียร

๔. ต้องมีศรัทธา เชื่อมั่นว่าปล่อยได้จริง

สำรวมดีทั้ง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ได้ชื่อว่าหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง ได้จริง ๆ ย่อมยังประโยชน์ให้สำเร็จ

ทางปฏิบัติ

จะปฏิบัติได้จริง ต้องเห็นขั้นทั้ง ๕ ว่า รูปสัณฐานใดอย่างไร แล้วก็ดูความจริงของมันว่า ยึดไว้จะเป็นทุกข์อย่างไร คือ :

ต้องทำใจหยุดหนึ่งที่ศูนย์กลางกายมนุษย์ตรงดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ หยุดนิ่ง เข้ากลางของกลาง เป็นลำดับไป เห็นดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ เข้าถึงกาย ในกายด้วยการหลุดจากธรรมที่ปนด้วยกิเลสในกายต่างๆ จนถึงกายธรรมพระอรหัต จึ่งพ้นเดียดขาด เป็นวิราชธาตุวิราชธรรม เป็นพระอรหันต์ ถึงที่สุด

ความจริงพอถึงกายธรรมหยาบละเอียดก็ไปนิพพานได้แล้ว แต่ยังเป็นตัญหิมุตติ ต้องกลับมาอีก

หากหลุดแค่พระโสดา เป็นอริยบุคคล แต่ยังไม่พ้นไตรภวภูมิ อาศัยกามภพ รูปภพอยู่ แต่ว่าอาศัยอยู่แต่เปลือกนอก เพราะข้างในล่อนจากเปลือกนอกเสียแล้ว

“ที่แสดงในทางขั้น ๕ เป็นของหนัก แล้วคิดสละขั้น ๕ นั้นได้ ด้วยความระมัดระวังนี้เป็นทางปริยัติ เป็นลำดับไปจนเข้าถึงถอดกายเป็นขั้นๆ ออกไป แล้วจนกระทั่งถึงพระอรหัต ถึงวิราชธาตุวิราชธรรม ในแนวนั้นเป็นทางปฏิบัติ ปฏิเวธ ก็เป็นขั้นๆ เคยแสดงแล้ว”

การเล่าเรียนในทางพุทธศาสนา ต้องเรียนทั้งปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ เช่นนี้